Наша громада – єдина родина

Де згода в сімействі, де мир і тишина,
Щасливі там люди, блаженна сторона.
І.П. Котляревський.

ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА ГАЗЕТА ПРО ЖИТТЯ НАШОГО КРАЮ №22 (97) 5 ЛИСТОПАДА 2021 РОКУ

Шановні працівники соціальної сфери!

На ваші плечі покладена дуже відповідальна місія – соціальна підтримка найнезахищеніших членів нашого суспільства: пенсіонерів, інвалідів, ветеранів, багатодітних та малозабезпечених родин. Усі вони потребують уваги, підтримки, консультування, зрештою, теплого людського спілкування.

Ваша щоденна праця вимагає доброзичливості, щирості, милосердя, співчуття та терпіння. Вона морально виснажлива й не завжди помітна, тож лише людина з великим серцем і щирою душею, яка завжди готова прийти на допомогу, обирає таку нелегку, але надзвичайно потрібну й наперед важливу професію.

Напередодні Дня працівників соціальної сфери, який в Україні відзначатимуть 7 листопада, щиро вітаємо вас із професійним святом і бажаємо великого щастя, міцного здоров'я, гарного настрою та благополуччя вам і вашим рідним.

Віктор КОРДУБАН,
голова ради директорів ПП «БіАГР», депутат Полтавської обласної ради.

Оксана КОРДУБАН,
генеральний директор ПП «БіАГР», депутат Білоцерківської сільської ради

Шановні соціальні працівники Білоцерківської ТГ!

Щороку у першу неділю листопада працівники соціальної сфери України відзначають своє професійне свято.

Дозвольте від імені всього депутатського корпусу Білоцерківської сільської ради подякувати вам за щоденну невтомну працю, яка допомагає людям долати життєві труднощі, за відданість обраній професії. Далеко не кожен зможе щодня приймати на себе чужі проблеми, біль та розпач, при цьому щирим словом, а іноді й просто посмішкою дарувати людям надію, віру й упевненість у майбутньому.

Низький уклін вам за чуйність, людяність, сердечне тепло й душевну щедрість. З нагоди свята бажаю вам витримки у нелегкій роботі, поваги, вдячності, невичерпної енергії та наснаги. Нехай ваші компетентність, працьовитість, чуйність і милосердя й надалі служать жителям громади, а свято стане приводом нагадати всім, що лише добро й милосердя змінять наше життя на краще.

З повагою

Іван ЛЕЩЕНКО,
Білоцерківський сільський голова.

Шановні працівники культури та аматори народного мистецтва!

Зазвичай ви даруєте свято жителям громади, адже створюєте гарний настрій, заряджаєте потужною енергією добра і творення. Та раз на рік ви приймаєте вітання вже не як творці, а як винуватці свята.

День працівників культури і аматорів народного мистецтва, який відзначатимемо 9 листопада, – гарна нагода подякувати всім жителям нашої громади, причетним до цього свята, за їхню щоденну подвижницьку працю. Ви невтомно пропагуєте культурні цінності та ідеали прекрасного, наполегливо популяризуєте традиції й надбання нашого народу, постійно примножуєте велич рідного краю та возвеличуєте рідну Україну. Ви сієте зерна добра, любові, даруєте радість, позитив і гарний настрій.

Бажаємо вам міцного здоров'я, мирного неба, безмежного натхнення, нових творчих здобутків, щастя й благополуччя. Хай у ваших серцях ніколи не згасає іскра любові та надії!

Віктор КОРДУБАН,
голова ради директорів ПП «БіАГР», депутат Полтавської обласної ради.

Оксана КОРДУБАН,
генеральний директор ПП «БіАГР», депутат Білоцерківської сільської ради.

Шановні працівники культури й майстри народного мистецтва!

Досвід нашої Білоцерківської громади переконливо доводить, що культура і мистецтво відіграють важливу роль у житті суспільства. Вони об'єднують як людей різного віку, так і окремі території.

Важко переоцінити вашу щоденну діяльність. Завдяки вам люди долучаються до прекрасного, вчаться любити рідний край, традиції, музику, пісні й танці свого народу. А це все наповнює серця високими патріотичними почуттями.

Ви примножуєте духовні скарби нашого народу, причому робите це не з примусу, а за покликом свого серця. Без вашої підтримки й розуміння, без ініціативи та творчої думки неможливі добрі переміни в житті громади. Низький уклін вам за цю шляхетну справу!

Щиро вітаю вас із Днем працівників культури та майстрів народного мистецтва. Бажаю здоров'я, добра, любові й розуміння в родинах, щедрих творчих ужинків і радості від спілкування з глядачами.

Іван ЛЕЩЕНКО,
Білоцерківський сільський голова.

Сесія сільради

Під час чергової одинадцятої сесії Білоцерківської сільської ради, що відбулася 27 жовтня, депутати розглянули майже 90 питань.

Переважна більшість із них, як зазвичай, стосувалася надання дозволів на приватизацію земельних ділянок та виготовлення проєктної документації. Та спершу обранці громади розглянули й затвердили звіт про виконання бюджету громади за ІІІ квартал 2021 року (докладніше про нього – на 2 стор.), внесли зміни до низки програм, затвердили перелік і тарифи платних соціальних послуг, які надаватиме всім бажаючим Центр надання соціальних послуг. А ще затвердили старостинські округи на території Білоцерківської ТГ. Вони такі: Красногорівський (села Красногорівка, Лугове, Дзюбівщина, Коноплянка, Герусівка, Сидорівщина, Морозівщина); Подільський (Поділ та Огирівка); Балакліївсько-Бірківський (Балаклія, Бірки, Баланди, Вишняківка, Стінки, Колосівка, Писарівщина, Шипоші); Корнієнківський (Корнієнки, Мостовівщина, Попове, Вишарі, Цикали, Шпирни, Трудолюбиве); Рокитянський (Рокита, Кравченки, Говори, Андрущине).

«Застигли в тузі обеліски в гранітнім з каменю строю»

28 жовтня виповнилася 77-ма річниця звільнення України від німецько-фашистських загарбників.

Саме на українській землі в роки Другої світової війни визначалася подальша доля людства: тут відбулися одні з наймасштабніших і найкровопролитніших битв (15 наступальних операцій, із них 11 – стратегічних і 4 – фронтові).

У вигнанні фашистських загарбників брали участь як частини Червоної армії, так і партизани, підпільні організації, окремі громадяни.

Минуло вже 77 років від тих подій, але й донині не вщухає біль людських втрат у тій жахливій війні.

Їх прийняла війна, лишивши списки
Загиблих в праведнім бою,
Застигли в тузі обеліски
В гранітнім з каменю строю.

28 жовтня у багатьох населених пунктах нашої громади люди схилили голови у хвилині мовчання біля пам'ятників загиблим землякам і визволителям.

У такі хвилини особливо прикро визнавати, що сім десятиліть після тієї війни ми жили в мирі, та сім років тому українцям знову довелося стати на захист Батьківщини, свободи і територіальної цілісності своєї держави. Ми пишаємося героїзмом, силою духу й мужністю наших дідів і сучасних захисників. Ми твердо віримо у нашу перемогу.

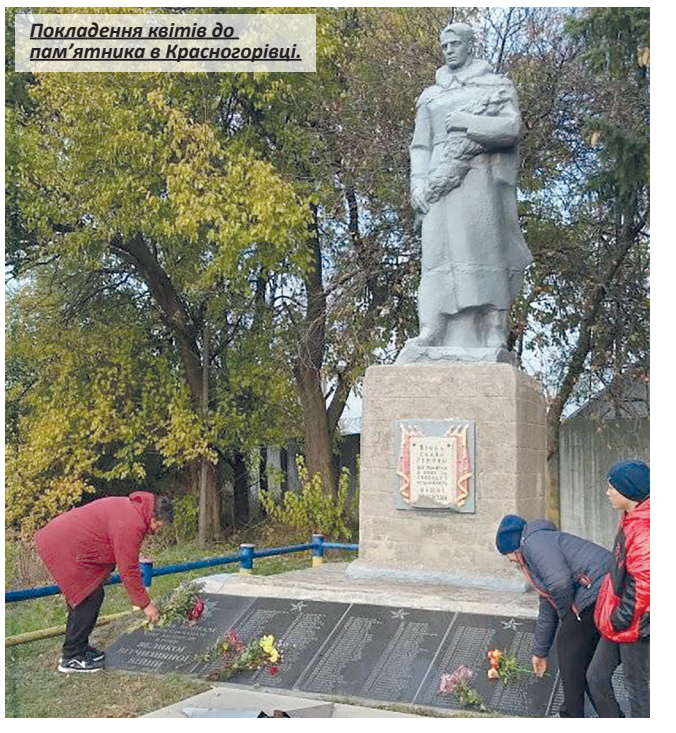

Покладення квітів до пам'ятника в Красногорівці.

«Дешевий газ» для бюджетних організацій коштуватиме в півтора рази дорожче, ніж торік

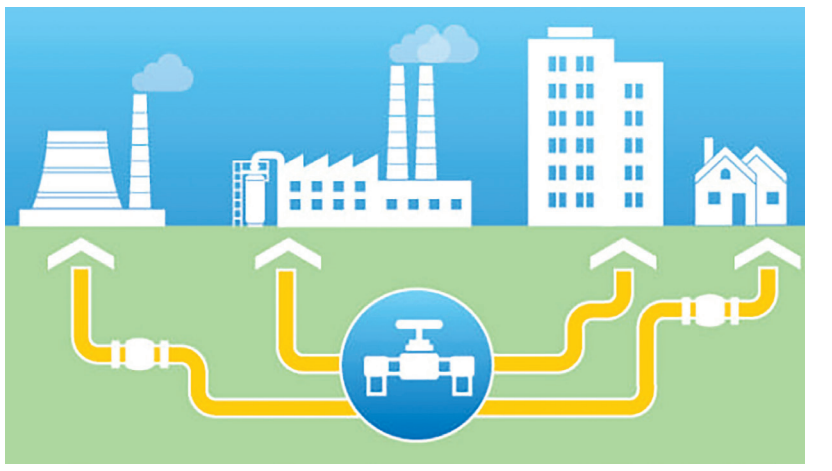

Цьогорічна осінь подарувала нам тепле й затяжне бабине літо, однак навіть ця поблажка природи не врятувала від доволі болючого початку опалювального сезону.

Світові ціни на природний газ, а також на інші енергоносії (нафту, вугілля) зросли на 95% і досягли рекордних показників. Обігрів помешкань виявився не по кишені мільйонам українських сімей, а також бюджетним організаціям.

У цій ситуації кожна родина шукає найоптимальніші шляхи виходу з кризи: хтось змінює газопостачальника, хтось сподівається на субсидію від держави, а дехто взагалі відмовляється від газового опалення й купує твердопаливний котел. Гірше бюджетним організаціям: вони затиснуті в лещатах законодавчих нормативів, які не можуть порушувати. А уряд чомусь дуже довго взагалі не реагував на проблему. Може, сподівався, що вона якось «сама розсмокчеться»? Чи зима не настане?

Зрештою, лише 30 вересня під тиском представників місцевого самоврядування на засіданні Конгресу місцевих та регіональних влад при Президентові України представники Кабміну, Нафтогазу, Офісу Президента й окремі міські голови підписали «Меморандум про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері постачання теплової енергії та гарячої води в опалювальному періоді 2021/2022 рр.»

Меморандум передбачає незмінність тарифів (для цього держава обіцяє з наступного року додатково спрямувати до місцевих бюджетів ПДФО у розмірі 4% та частину акцизного податку), а також зниження ціни й безперебійність постачання газу для бюджетних установ.

Однак меморандум – це не закон і навіть не підзаконний акт, а лише заява про наміри. А українські закони виписані таким чином, що абсолютно не враховують реалії й потреби людей. Так, наприклад, територіальні громади можуть укладати договори лише в рамках бюджетного року (тобто до 31 грудня 2021 року). Але ж опалювальний період триває упродовж усієї зими! Нафтогаз розробив проєкт договору з бюджетними організаціями на 15 місяців – до 31 грудня 2022 року, проте Держказначейство поперших відмовлялося реєструвати подібні договори. Виникали проблеми і з реєстрацією договорів з електронним цифровим підписом – Казначейство вимагало оригінали підпису та печатки.

Зрештою під тиском представників місцевого самоврядування Казначейство погодилося на розумний компроміс.

Тим часом представники місцевого самоврядування «бомбардували» й НАК «Нафтогаз». Так, 6 жовтня Асоціація міст України звернулася до Нафтогазу із заявою щодо термінового укладання договорів із бюджетними установами на постачання газу. Ще через тиждень, 13 жовтня, «Нафтогаз Трейдинг» опублікував Договір на постачання природного газу для бюджетних установ та організацій.

Саме з цих причин комунальні установи нашої громади не змогли вчасно укласти договори з «постачальником останньої надії» та розпочати опалювальний сезон.

– Зараз центральна влада тримає ситуацію під контролем, – говорить Білоцерківський сільський голова І. В. Лещенко. – ***Це, звичайно, дуже добре. Прикро тільки, що держава довгий час зволікала і втрутилася лише тоді, коли виник справжній хаос. Однак деякі питання не врегульовані дотепер. Наприклад, за якою ціною закуповувати газ, якщо бюджетна установа надає приміщення в оренду комерційній організації? Або навпаки: бюджетна орендує площу в комерційної структури? Відповіді на ці запитання невідомі.***

За підрахунками Нафтогазу, доведеться укласти близько 200 тис. договорів. На це теж потрібен час.

Щоб опалювати газом комунальні ментів і направили їх на погодження з компанією «Нафтогаз Трейдинг». А на сайті державних публічних закупівель Prozorro опублікували заяви про наміри укладення договору з «Нафтогаз Трейдинг».

– Один із обов'язкових документів, який вимагав «Нафтогаз Трейдинг», це акт звірки з попереднім постачальником газу, – інформує заступниця Білоцерківського сільського голови О. Ф. Вишник. – ***Ми звернулися до ТОВ «Полтавагаз збут» одними з перших, тому нам надали акт звірки без зволікань. До того ж, у нас не було заборгованості за попередній опалювальний сезон. Ми одразу ж надіслали в компанію «Нафтогаз Трейдинг» документи в електронному вигляді для попереднього погодження. Але довелося чекати кілька тижнів, поки до нас дійшла черга і їх нарешті розгляну-ли. Лише після цього нам дозволили надіслати оригінали документів, причому не «Новою поштою» чи якоюсь іншою кур'єрською службою, а лише Укрпоштою…***

При цьому варто мати на увазі, що «дешевий» газ від «Нафтогаз Трейдингу» цієї зими коштуватиме 16 грн за 1 куб. м. Торік ціна була 10 грн, тобто ціна зросла більш ніж у півтора рази.

Коли верстався номер, стало відомо, що «Нафтогаз Трейдинг» підписав усі договори, надіслані Білоцерківською сільською радою, та пообіцяв за кілька днів розпочати подачу блакитного палива.

Увесь цей час частина дитсадків і навчальних закладів не опалювалася. Тож у відділі освіти, молоді та спорту всерйоз задумалися про переведення закладів освіти на опалення альтернативними видами енергії…

Зінаїда МАТЯШОВА.

Бюджет громади перевиконано

За три квартали 2021 року до бюджету Білоцерківської сільської територіальної громади надійшло доходів у сумі 59056523,77 грн, із них доходів до загального фонду бюджету – 56151132,43 грн, до спеціального фонду – 2875391,34 грн.

До загального фонду бюджету сільської територіальної громади (без урахування трансфертів) надійшло 38243029,11 грн, що на 7803126,00 грн (+25,6 %) більше, ніж за відповідний період 2020 року. Бюджет перевиконано на 2596460,11 грн (107,3 % плану).

Основним бюджетоутворюючим джерелом доходів бюджету є податок на доходи фізичних осіб. Фактичні надходження податку за 9 місяців 2021 року склали 23577472,29 грн (113,1 % від плану).

Найбільшими платниками ПДФО є:

ПА «Агроінвест» – 6584,9 тис. грн, ПП «БіАГР» – 5044,8 тис. грн, ТОВ «Білагро» – 4516,6 тис. грн, відділ освіти, молоді та спорту виконавчого комітету Білоцерківської сільської ради – 2228,4 тис. грн, АТ «Полтаваобленерго» – 1052,0 тис. грн.

Рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів надійшло 340719,54 грн, або 100,2 % від запланованого обсягу. Основним платником податку є ДП «Миргородський лісгосп» – 287,0 тис. грн (84,2 % надходжень).

Надходження акцизного податку склали 2195750,53 грн, що становить 82,9 % плану. Невиконання плану пов'язане із затримкою прийняття урядом постанови щодо розмірів часток зарахування акцизного податку на

пальне до місцевих бюджетів та відповідно відсутності надходжень у III кварталі 2021 року.

Надходження податку на майно за три квартали 2021 року склали 8596924,41 грн, що складає 106,3 % плану. За видами податку на майно надходження такі: податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки – 426954,61 грн, плата за землю – 8147053,13 грн, транспортний податок – 22916,67 грн.

Основними платниками податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, є ПП «БіАГР» – 161,8 тис. грн, ТОВ «Білагро» – 84,1 тис. грн, ПА «Агроінвест» – 45,7 тис. грн, Великобагачанське РайСТ – 30,1 тис. грн.

Основними платниками земельного податку є Полтавська філія концерну РРТ – 202,7 тис. грн, ТОВ «Полтава-капітал» (АЗС-15) – 53,6 тис. грн, ДП «Миргородський лісгосп» – 53,4 тис. грн, ПП «БіАГР» – 50,7 тис. грн, ТОВ «Веста» –- 39,3 тис. грн.

Основними платниками орендної плати за землю є підприємство «ОНУР ТААХХУТ ТАШИМАДЖИЛИК ІНШААТ» – 3496,1 тис. грн, ТОВ «Білагро» –968,6 тис. грн, ПрАТ «БіАГР» – 516,4 тис. грн, ПА «Агроінвест» – 506,2 тис. грн, ФГ «К-1» – 364,7 тис. грн.

Надходження єдиного податку за три квартали 2021 року склали 2968202,92 грн, що на 8,7 % менше від плану. З них надходження єдиного податку з юридичних осіб – 13401,50 грн, єдиного податку з фізичних осіб – 690224,97 грн, єдиного податку з сільськогосподарських товаровиробників – 2264576,45 грн.

Найбільшими платниками єдиного податку з сільськогосподарських товаровиробників є: ПА «Агроінвест» – 913,2 тис. грн, ТОВ «Білагро» – 696,4 тис. грн, СФГ «Явір» – 193,9 тис. грн, ТОВ «Великобагачанський комбікормовий завод» – 62,4 тис. грн.

Надходження плати за надання адміністративних послуг становить 483520,90 грн, або 107,3% плану.

Надходження з інших податків та зборів складає менш ніж 1% загальних надходжень до бюджету.

У загальному обсязі загального фонду місцевого бюджету трансферти з інших бюджетів склали 17908103,32 грн.

До спеціального фонду бюджету (без урахування трансфертів) надійшло 659481,34 грн, з них екологічного податку надійшло 17730,83 грн, інші надходження – 2695,06 грн.

Надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством, становлять 145853,20 грн, інші джерела власних надходжень бюджетних установ – 493202,25 грн.

За рахунок міжбюджетних трансфертів до спеціального фонду бюджету надійшло 2215910,00 грн (інші субвенції з місцевого бюджету).

Видатків бюджету територіальної громади з урахуванням міжбюджетних трансфертів за звітний період проведено на суму 54823307,20 грн, що становить 85,3 % від плану на три квартали 2021 року з урахуванням змін.

У порівнянні з показниками за аналогічний період минулого року видатків здійснено на 12828539,47 грн (-19 %) менше.

Видатки загального фонду виконано в сумі 53877128,52 грн, що становить 88,3 % плану на період.

Насамперед кошти загального фонду спрямовувались на захищені статті видатків: оплату праці з нарахуваннями – 40030150,29 грн (93,5 % планових показників); продукти харчування – 917516,90 грн (72,0 % планових показників); оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 1393512,40 грн (52,5 % планових показників); субсидії та поточні трансферти підприємствам та організаціям – 388696,33 грн (81,2 % планових показників).

Заборгованість із виплати заробітної плати працівникам бюджетних установ станом на 01.10.2021 відсутня.

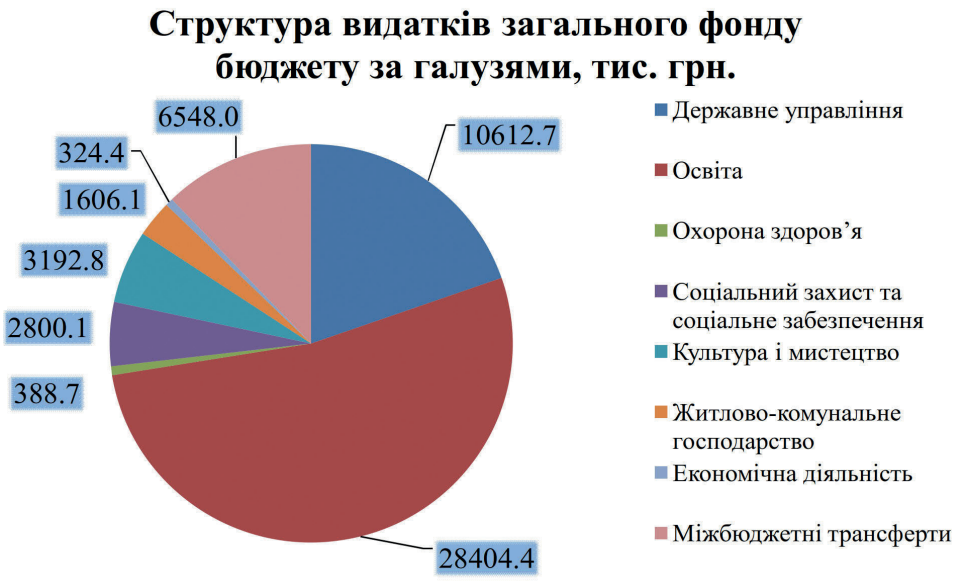

До інших бюджетів за дев'ять місяців 2021 року було перераховано трансфертів на суму 6547957,00 грн. (99,3 % планових показників).

Видатки спеціального фонду бюджету проведені в обсязі 946178,68 грн або 29,0 % плану.

Плати за послуги бюджетних установ проведено на суму 15,1 тис. грн. За іншими джерелами власних надходжень видатки склали 493,2 тис. грн.

Із повним звітом про виконання бюджету громади можна ознайомитися на сайті громади **http://biloteg.org.ua** в розділі «Бюджет громади».

А.М. ГАННУЩЕНКО,
начальник фінансового відділу.

Виконком Білоцерківської сільської ради та ветеранська організація глибоко сумують з приводу смерті

жителя с. Дзюбівщина
ЛОГВИНЕНКА
Віктора Миколайовича;

жительки с. Герусівка, ветерана праці, учасниці війни
КРАВЧЕНКО
Катерини Іванівни;

жительки с. Красногорівка, ветерана праці, дитини війни
БАКАЛО
Катерини Іванівни;

жителя с. Андрущине
ПЕРЕХОДИ
Андрія Станіславовича

і висловлюють співчуття рідним і близьким покійних.

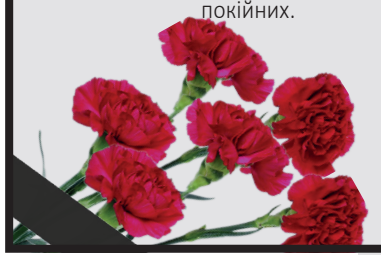

Зоя Зленко: «Соціальні працівники – такий собі буфер між державою й незаможними людьми»

Ні для кого не секрет, що більшість наших співвітчизників не може похвалитися значними статками й живе від зарплати до зарплати, від пенсії до пенсії. Чимало людей зводять кінці з кінцями лише завдяки грошовим виплатам від держави: соціальній допомозі малозабезпеченим родинам, субсидіям на оплату житлово-комунальних послуг тощо.

Для того, щоб отримати ту чи іншу соціальну допомогу, потрібно написати відповідну заяву, зібрати й подати в органи соцзахисту цілу купу документів, а потім терпляче чекати, коли та допомога надійде. Однак на початку цього року багато українців зіткнулися з неабиякою проблемою: в результаті децентралізації були ліквідовані деякі райони, районні органи влади й відповідно районні управління соцзахисту. Натомість були створені органи соцзахисту на базовому рівні – в сільських, селищних, міських територіальних громадах, але повноцінно запрацювали вони лише через кілька місяців.

У нашій громаді це питання було вирішене ще 2015 року – одразу після утворення ОТГ. Про завдання, проблеми та щоденну діяльність сектору соціального захисту населення виконавчого комітету Білоцерківської сільської ради розповідає його очільниця Зоя Миколаївна Зленко.

– Зоє Миколаївно, Ви очолили сектор на початку цього року, в доволі непростий час. Із якими проблемами довелося зіткнутися?

– Справді, мене затвердили на посаді 1 лютого 2021 року. А з 1 січня 2021 року перестало функціонувати управління соцзахисту Великобагачанської РДА. Якщо раніше частина людей зверталася до нас, а частина – напряму у Велику Багачку, то тепер практично всі спочатку йдуть до нас. Тільки невелика частина отримувачів допомоги надсилає свої документи он-лайн. Переважно це молоді люди, які оформлюють допомогу при народженні дітей.

Одразу мушу сказати, що наш сектор не призначає державні допомоги. Із понад 70 видів допомог, які отримують жителі Білоцерківської ТГ, безпосередньо сільрада виплачує лише один вид допомоги одному з жителів – це компенсація фізичним особам, які надають соціальні послуги на непрофесій основі. А ще оплачуємо пільги на стаціонарний телефон двом жителям громади, придбання ліків та зубопротезування чорнобильців І і 2-ї категорій та малозабезпеченим 3 категорії.

На території громади проживає близько 170 осіб із обмеженими можливостями. Чимало з них потребують технічних засобів реабілітації (ТЗР). Усі питання, пов'язані з оформленням документів та отриманням, заміною ТЗР тепер покладено на наш сектор. Щороку укладаємо договори з реабілітаційними центрами, оплачуємо їхні послуги й возимо дітей із особливими потребами на реабілітацію. Цього року діток возили до Полтавського реабілітаційного центру. В громаді проживає хворий нефрологічного профілю, який потребує діалізу. Громада не стоїть осторонь і надає допомогу, зокрема тричі на тиждень возить до м. Полтави в нефрологічне відділення на автомобілі для інвалідів. А ще платимо за інсулін.

Близько 200 жителів громади користуються різноманітними пільгами. Це учасники АТО, пенсіонери галузі освіти, медицини та інші категорії. Більшість пільг монетизовано, тобто люди отримують їх у грошовій формі на банківські картки або ж через відділення Укрпошти.

Що стосується державних допомог, то їх, як і раніше, призначає відділення районного управління соціального захисту населення Миргородської РДА. Працівники нашого сектору приймають заяву й пакет документів і через програмний комплекс «Соціальна громада» передають його до відділення №1 «Велика Багачка» Миргородської РДА (з подальшим паперовим підтвердженням).

– А скільки отримувачів державних допомог проживає на території Білоцерківської ТГ?

– Ця цифра буде відома після того, як в Україні створять єдиний реєстр отримувачів допомоги. Він має запрацювати з наступного року. Поки що можу назвати кількість людей за кожним окремим видом державної допомоги. Наприклад, субсидію на оплату житлово-комунальних послуг отримують близько 580 сімей. Проте є багато людей і в цілому родин, які отримують одразу кілька видів допомог. Наприклад, ту ж субсидію й державну допомогу на дітей або допомогу як малозабезпечена родина…

– Як позначився наплив відвідувачів на роботі сектору?

– Справа в тому, що від самого початку існування соціальної служби її робота була організована так, щоб не створювати черг та незручностей для жителів громади. Так, отримати консультацію можна телефоном, а подати документи – у ЦНАПі або на віддаленому робочому місці. У нашому секторі соціальної допомоги крім мене працює спеціаліст І категорії Лариса Іванівна Боцула. Фахівець Тетяна Григорівна Пилипенко веде прийом у Корнієнках. Крім того документи приймають заступники сільського голови Ніна Петрівна Падалій (у Бірках), Любов Петрівна Луць (Балаклія), спеціаліст І категорії загального відділу Наталія Василівна Бондар (Поділ). У Рокиті прийом проводять щоп'ятниці Лариса Іванівна Боцула та спеціаліст загального відділу Валентина Федорівна Валенко. І, звичайно ж, усі види послуг надають адміністратори ЦНАПу Білоцерківської сільської ради.

– Із якими питаннями чи проблемами звертаються люди?

– Найчастіше це призначення та виплата субсидій на житлово-комунальні послуги, пільги, різні види допомог на дітей. Приходять матері-одиначки, малозабезпечені, багатодітні родини… Є звернення від людей, які досягли пенсійного віку, але не набули права на пенсійну виплату. Раніше ця категорія громадян отримувала окремий вид допомоги, зараз же їм призначають допомогу як малозабезпеченим. Одне слово, у кожної людини свої проблеми, свої нюанси, й кожному ми стараємося допомогти.

У квітні уряд оголосив про те, що всі отримувачі субсидій мають наново подати заяву й пакет документів. Невдовзі це рішення відмінили, та все ж воно спричинило певне зростання кількості звернень. А два місяці тому на Полтавщині послуги з газопостачання став надавати постачальник останньої надії державна компанія «Нафтогаз», і люди почали укладати угоди з цією компанією. Працівники нашого сектору, адміністратори ЦНАПу масово допомагали оформити документи. Зараз цей наплив відвідувачів трохи спав, у середньому ми приймаємо близько 15 осіб у день.

– Але ж приєднатися до Нафтогазу чи іншої газопостачальної компанії можна й самостійно. Причому дуже легко і просто! Навіть якщо літня людина не користується Інтернетом, в неї є діти, онуки, які мають смартфони й цілодобово «висять» у мережі. Чому б не приділити 5 хвилин часу бабусі чи дідусеві?

– Це питання не до мене. Хоча така допомога, звичайно, була б дуже корисною для літніх людей. Принаймні, позбавила б їх необхідності вештатися людними місцями та наражатися на ризик підхопити коронавірус.

Із особистої практики скажу: дуже мало людей приходили до нас із уже сформованою заявою-приєднанням до газопостачальної організації, щоб лише завантажити та роздрукувати документ (бо, вочевидь, не мають удома сканера, принтера). Решта приносили пакет документів, і ми самі їх сканували, заповнювали заяву-приєднання та відсилали усе це на сайт Нафтогазу. Я особисто оформила близько 70 таких заяв. А скільки відвідувачів обслужили інші працівники сектору й троє адміністраторів ЦНАПу – не знаю. Мабуть, не менше.

Як на мене, то, вочевидь, спрацьовує менталітет: у питаннях, що стосуються грошей, люди не звикли покладатися на онлайн спілкування. Їм треба бачити того, кому вони довіряють вирішення своїх фінансових питань. Так, мовляв, надійніше. Вони не розуміють, що працівники нашого сектору, адміністратори ЦНАПу так само заходять в Інтернет, на сайт компанії-постачальника чи Мінсоцполітики, як це міг би зробити будь-хто із їхніх рідних. А дехто з відвідувачів навіть просить нас за допомогою банківського терміналу оплатити за спожиті комунальні послуги…

З. М. Зленко.

Та як би там не було, ми всім намагаємося допомогти – незалежно від того, з якими проблемами чи проханнями до нас звертаються люди. Навіть якщо це питання не в нашій компетенції, радимо, куди слід звернутися, що робити, який найоптимальніший вихід із ситуації. Звісно, трапляються ситуації, коли людям бракує елементарного спілкування, й вони приходять чи телефонують без особливої потреби. Це неабияк відволікає від роботи, але ми розуміємо: якщо людина звертається, значить, потребує допомоги.

– У першу неділю листопада в Україні відзначають професійне свято – День працівників соціального захисту. У зв'язку з цим, що б Ви хотіли побажати своїм колегам?

– Розумію, життя зараз нелегке, і соціальні працівники – такий собі буфер між державою, яка, на жаль, не може забезпечити достатній рівень життя усім своїм громадянам, і незаможними людьми, інвалідами, усіма, хто змушений звертатися за допомогою. Тому нам доводиться бути почасти психологами: втішати, підтримувати, давати надію, разом шукати вихід із скрутного становища, в якому опинилися наші співвітчизники.

Бажаю всім – і тим, хто обслуговує громадян, і нашим відвідувачам – душевного спокою, доброзичливості, людяності, терпіння. А ще достатку в родинах і сімейного благополуччя. Звертайтеся до нас, шановні жителі громади, ми завжди готові вам допомогти.

Спілкувалася Зінаїда МАТЯШОВА.

Із 2022 року понад 80% соціальних послуг можна буде отримати он-лайн

Скільки українців отримують соціальну допомогу від держави? Відповіді на це запитання не знає ніхто, адже на сьогодні в Україні існують окремі реєстри за кожним видом допомоги.

Проте в уряді обіцяють уже наступного року створити єдину інформаційну систему соціальної сфери (ЄІССС) та об'єднати всі реєстри отримувачів допомог. Таким чином удасться викорінити хибну практику, коли дехто, зловживаючи недосконалістю системи, отримує субсидії чи інші державні допомоги за кількома адресами.

До всього, цей крок значно спростить життя тих українців, які змушені звертатися за державною допомогою. Зараз для призначення кожного виду допомог потрібно писати заяву, надавати довідки, а потім місяцями чекати на рішення й, зрештою, виплату коштів.

Посадовці по кілька разів передають інформацію про людину від однієї установи до іншої, завантажують кілька не пов'язаних між собою електронних систем та звіряють із паперовими документами. В окремих випадках у цей процес бувають задіяні до п'яти органів влади. Кожну справу опрацьовують 9-10 фахівців, а на понад 18 мільйонів паперових справ витрачається до 270 млн аркушів паперу на рік. Така організація надання допомоги має високу ймовірність технічних збоїв та помилок через «людський фактор», які дорого коштують і державі, й людям.

Єдина інформаційна система соціальної сфери кардинально змінить ситуацію. Людина подаватиме заяву до виконавчого органу територіальної громади або до Центру надання адміністративних послуг, чи самостійно заходитиме на портал «Дія» – як кому зручніше.

З наступного року понад 80% соціальних послуг переведуть в електронну форму. В результаті можна буде звернутися за допомогою, не виходячи з дому, та отримати її через кілька днів. Перевірка даних, визначення права на допомогу та формування виплатних документів відбуватимуться в автоматичному режимі. Тож увесь процес від подання заяви до отримання допомоги триватиме один-два дні, а обробленням справи займатимуться замість 9-10 фахівців лише троє.

У Мінсоцполітики зазначають: із запровадженням ЄІССС між людиною, яка потребує допомоги, і державою зникнуть проміжні ланки.

За інформацією Мінсоцполітики.

Підтримайте проєкти громади

Дякуємо всім, хто підтримав проєкти нашої громади на обласному конкурсі «Бюджет участі». Усі три проєкти Білоцерківської ТГ набрали достатню кількість голосів і отримають співфінансування обласної ради.

30 жовтня стартував новий конкурс – «Шкільний бюджет». Просимо всіх небайдужих жителів Білоцерківської громади, їхніх знайомих та близьких до **14 листопада** узяти участь у голосуванні за подані нашою громадою проєкти «Шкільного бюджету». Кожен може проголосувати за три проєкти.

Проєкт №16 «Створення сучасного інтерактивного освітнього середовища в кабінеті української мови й літератури Білоцерківського ЗЗСО І-ІІІ ступенів» *(https://smartregion.pl.ua/sb/projects/4/16);*

Проєкт №36 «Сучасний кабінет інформатики – шанс кожному учневі проявити свої здібності в ІТ сфері, Білоцерківська громада» *(https://smartregion.pl.ua/sb/projects/4/36);*

Проєкт №37 «Новий кабінет інформатики – нові можливості для навчання» в Рокитянському ЗЗСО І-ІІІ ст., Білоцерківська громада» *(https://smartregion.pl.ua/sb/projects/4/37);*

Алгоритм голосування:

Переходимо за посиланням одного із проєктів ➲ угорі праворуч натискаємо, а потім «Увійти» ➲ обираємо спосіб авторизації (Приват24, Ощадбанк, ЕЦП або інший зручний для Вас спосіб; якщо голосуєте вперше – створюєте обліковий запис) ➲ обираємо в меню «Шкільний бюджет» ➲ «Проєкти» ➲ в пошуку «Реєстраційний номер» почергово вводимо 16, 36 та 37) ➲ натискаємо «Підтримати» двічі.

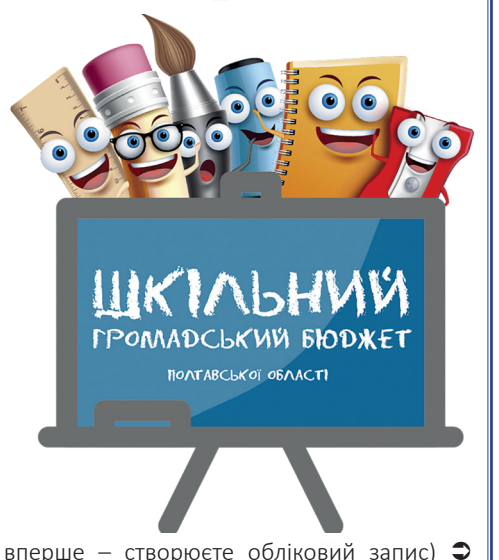

Щоб проголосувати за два інших проєкти, достатньо ввести ці номери в пошуку та знову натиснути «Підтримати».

Будемо вдячні за підтримку!!!!

Виникають питання- телефонуйте: **0662569640** Олександр Крилевець, **0505494313** Аліна Чорнуха.

Культура – важлива частина життя, яка робить людину особистістю

Раніше День працівників культури та майстрів народного мистецтва святкували в Україні в березні. Однак починаючи з 2014 року (восьмий рік поспіль) його відзначають спільно з Днем української писемності та мови 9 листопада.

Певно, таке поєднання невипадкове: українська мова й українська культура протягом кількох століть зазнавали утисків від російських та польсько-литовських поневолювачів. Нвші мову й культуру гнобили, притісняли, намагалися асимілювати. Попри це, вони вистояли, зберегли свою самобутність і первозданну чистоту.

Для Білоцерківської громади День працівників культури і майстрів народного мистецтва має особливе значення. Після створення ОТГ ця галузь отримала друге дихання, а зусилля сільської ради з підтримки та розвитку культури визнані гідними для наслідування. Тож переймати досвід до нас приїжджають представники територіальних громад із усієї України!

Чимало жителів громади залюбки беруть участь у художній самодіяльності і, без сумніву, обов'язково відзначатимуть свято.

Ми поспілкувалися з випадковими і не зовсім респондентами та попросили відповісти на запитання: яке місце у їхньому житті посідає культура?

Наталія Андріївна Лук'янець, завідувачка сектору культури, туризму та охорони культурної спадщини виконавчого комітету Білоцерківської сільської ради:

– Можливо, це звучить пафосно, та культура – частина мого життя, а тепер ще й професія (хоча в юності я обирала зовсім іншу й не менш шляхетну – педагога).

У культурі немає байдужих і випадкових людей. У ній залишаються талановиті, великодушно віддані своїй справі. Саме це мені найбільше імпонує: працювати в колі однодумців – людей із безмежною фантазією, які роблять наш світ кращим, чистішим, добрішим.

Пишаюся досягненнями наших колективів та їхніх керівників. Вони дарують людям радість, несуть культуру до кожного серця, своєю творчою працею звеличують нашу громаду.

Шановні працівники будинків культури та клубів, керівники народних творчих колективів, аматори, майстри народного мистецтва, фахівці музейної та бібліотечної справи! Користуючись нагодою, хочу подякувати вам за вашу високопрофесійну працю, невтомну енергію і бажання створювати гарний настрій. Завдяки вашому творчому внеску культурне життя Білоцерківської громади з кожним роком стає яскравішим і змістовнішим.

Окремих слів подяки і визнання заслуговують самодіяльні артисти, які дарують нашим жителям свій талант абсолютно безкорисливо, тому що виходять на сцену за покликом серця. Вони віддають часточку свого тепла, гріють душу глядачам. Це за їхньої участі проводяться концерти і свята, з їхньою допомогою організатори втілюють свої творчі задуми.

Ми надзвичайно шануємо і поважаємо кожного учасника аматорських колективів: і тих, хто багато років віддали самодіяльному мистецтву, і тих, хто недавно долучився до нашої культармійської родини.

Напередодні свята бажаю всім невичерпного натхнення і креативності, з ентузіазмом шукати і втілювати в життя свої приголомшливі ідеї, перетворювати задумане в шедеври! Хай здійсняться всі ваші життєві плани, надії та мрії, а кожен день вашого життя буде світлим і сонячним. Здоров'я, добра, благополуччя вам і вашим сім'ям!

Віта Миколаївна Осіпова, директорка Рокитянського СБК:

– Участь у художній самодіяльності беру з дитинства, але ніколи не думала, що це стане моєю професією.

На базі нашої Рокитянської школи діяв танцювальний колектив «Джерела». Двічі на тиждень приїжджав хореограф Олександр Миколайович Лифар, який проводив заняття. Потім він переїхав до Полтави, й колектив розпався.

Я не лише танцювала, а й співала у шкільному вокальному ансамблі «Перлинка», який створила Марина Володимирівна Олійник.

У 2001 році я закінчила школу, вступила на природничий факультет Полтавського педагогічного університету, здобула фах учителя біології й практичного психолога… Повернулася працювати в рідну школу, й одразу стала брати участь у художній самодіяльності. Згодом два роки працювала в Полтаві, в Департаменті екології Полтавської ОДА. Коли повернулася в Рокиту, знову долучилася до участі в художній самодіяльності. На той час художнім керівником Рокитянського СБК була Марина Володимирівна Олійник, а директором – Анатолій Дмитрович Недосвітій. Я була учасницею жіночого вокального ансамблю й виступала із сольними номерами. У 2012 році А. Д. Недосвітій звільнився, і я погодилася очолити будинок культури.

Я ніколи не планувала працювати в галузі культури, але ця робота мені близька по духу. Дуже люблю українську пісню, особливо народну. Понад усе хочеться донести її до глядачів, зачепити в їхніх душах найпотаємніші струни, отримати відгук.

Коли готуюся до концертів, до свят, із головою поринаю в роботу. Усе (навіть особисте) відходить на другий план. Дуже вдячна чоловікові за розуміння. Він теж учасник художньої самодіяльності: бере участь у театралізованих сценках.

Моя робота, а особливо процес підготовки спільно з аматорами та спілкування з глядачем дарує неймовірне задоволення!

Василь Васильович Моспан, керівник народного аматорського фольклорного ансамблю «Яснозір'я» Бірківського СБК, заслужений працівник культури України:

– Понад 40 років я працюю в галузі культури і жодного разу про це не пожалкував, адже саме культура робить кожну людину особистістю. Культура – та незрима сила, яка формує національну спільність, робить нас неповторними, не схожими на інших…

Культурні досягнення та традиції – це наш скарб, наша гордість, наше минуле й майбутнє. І ми, працівники культури, пишаємося з того, що своєю працею постійно примножуємо цей скарб.

Гордістю і візитною карткою с. Бірки став народний аматорський фольклорний ансамбль «Яснозір'я», а для мене особисто він став ще й другою сім'єю.

Напередодні свята хочу подякувати та низько вклонитися кожному учаснику особисто: за творчий внесок у розвиток нашої національної культури, збереження української пісні, примноження культурної спадщини нашої країни; за те, що знаходять час і постійно приходять на репетиції. Як результат – завжди вдалі виступи в різноманітних конкурсах та концертних програмах.

Завдяки постійній підтримці сільського голови Івана Васильовича Лещенка і в. о. завідувачки сектору культури, туризму та охорони культурної спадщини Наталії Андріївни Лук'янець колектив представляв нашу громаду на Дніпропетровщині (етнофестиваль козацької пісні «Пасіка Сірка»), Вінничині (II фестиваль з фольклору «Єврофольк-Поділля-2019»), Національному Сорочинському ярмарку, в Національному музеї архітектури та побуту Пирогово (м. Київ).

Із нетерпінням і трішечки хвилюванням чекаємо вихід передачі «Країна пісень» на Першому національному…

Дякуючи нашому спільному творчому пошуку, насамперед та витримці сьогодні з упевненістю заявляю, що жителі нашої громади стають свідками створення професійної культури. Напередодні Дня працівників культури та аматорів народного мистецтва вітаю всіх учасників творчих колективів, ветеранів галузі, колег.

Хай здійснюються ваші життєві плани, надії, мрії, а кожен день вашого життя буде сповнений радістю й творчим натхненням. Пошана, слава й повага хай завжди будуть поруч із вами. Бажаю польоту думок і фантазій, успішної реалізації нових проектів, щоб робота й через багато років приносила вам таку ж радість і почуття задоволення, як зараз, адже щодня ви віддаєте людям частинку себе!

Світлана Черніченко, солістка ансамблю «Веселі молодички», учасниця театрального колективу «Фаворит» Огирівського СК:

– Мені з дитинства подобаються українська мова й українська пісня. Я завжди співала: і вдома, й у школі. У Подільській неповній середній школі, де я навчалася, залюбки відвідувала хор, ним керувала Салімон Катерина Степанівна. Ми виступали і на шкільних святах, і на загальносільських концертах.

Після 9-го класу навіть хотіла вступати до Гадяцького училища культури, але не наважилася: як же я там буду без мами? Отож продовжила навчання в Білоцерківській школі.

Там же, але на два класи пізніше, навчалася Наталія Андріївна Лиходід (тепер Лук'янець). Саме вона у 2004 році залучила мене до художньої самодіяльності.

Пригадую, запропонувала виконати пісню «Чорнобривці» на концерті з нагоди Дня Перемоги.

Білоцерківський будинок культури тоді був без ремонту, ветеранів зібрали в приміщенні магазину, який знаходився через дорогу від нинішнього магазину «Престиж». Накрили їм столи, а ми, кілька артистів, перед ними виступали. Фонограми пісень були записані на касетний магнітофон.

Після цього все й почалося. Я стала виступати в Подільському будинку культури у Раїси Валентинівни Панасенко. Акомпанував на баяні Віктор Миколайович Панасенко. Брала участь і в театральних постановках. Ходила на репетиції, виступала на концертах…

Пригадую, було дуже холодно, мабуть, узимку, ми поїхали на художній звіт – він відбувався в Бірківській школі, чомусь у математичному кабінеті. Поставили магнітофон, на касетах записані фонограми… Від Бірок виступало їхнє «Яснозір'я», а я представляла Подільський СБК. Це був мій перший художній звіт.

Коли вийшла заміж і переїхала в Огирівку, то вже не уявляла свого життя без художньої самодіяльності. Разом із братами Недоїдками ми стояли біля витоків аматорських колективів Огирівського сільського клубу.

Ішов час, змінювалися художні керівники, з'являлися й зникали колективи, та найбільші зміни відбулися після створення Білоцерківської ОТГ 2015 року. Передусім це ремонт приміщень, придбання костюмів, купівля апаратури, іншої техніки, загалом увага до культури. То як же після цього не виступати?

Григорій Григорович Теличко, житель Білоцерківки, активний відвідувач культурних заходів:

– Так, я справді намагаюся не пропускати жодного концерту, жодного заходу в будинку культури. Ну, по-перше, живу я поряд, іти недалеко. А по-друге, люблю я таке діло! Кожен захід, кожен виступ артистів піднімає настрій, бадьорить, створює відчуття свята. Та й з людьми кортить поспілкуватися. Таке враження, що молодшаєш на кілька років.

Я сам був активним учасником художньої самодіяльності: брав участь у театралізованих постановках, співав у хорі… Я народився в Балаклії, жив у Стінках, потім переїхав сюди. І скрізь брав участь у художній самодіяльності: і в Балаклії, й у Бірках, і в Білоцерківці… Було це, правда, в 50-70-х роках минулого століття, але добре запам'ятав, наскільки важливо, стоячи на сцені, відчувати підтримку залу.

Залюбки дивлюся по телевізору передачу «Країна пісень», а раніше була не менш цікава передача «Фольк-music». Приємно чути пісні своєї молодості. Деякі з них я свого часу співав, деякі мати співала, деякі чую вперше… Але, повірте, «живе» спілкування з виконавцями не замінить ніякий телевізор!

Наші артисти молодці, вони завжди гарно виступають і заслуговують на підтримку, на те, щоб збирався повен зал глядачів.

Був я й на концерті, який давали артисти з Нових Санжар. Вони теж добре виступили, але мені як чоловікові було дуже соромно: чому на сцені – лише жінки? Не було жодного чоловіка!

Якось зустрів свого знайомого з Бірок, він раніше співав у ансамблі «Яснозір'я», й чудово співав, голос у нього гарний. Питаю: «Серьожо, а чому ти зараз не виступаєш?» А він тільки рукою махнув: «Якби ж за це гроші платили…»

Далеко не все вимірюється грошима. Коли я був учасником художньої самодіяльності, нам теж ніхто не платив грошей. Хіба що після огляду-конкурсу художньої самодіяльності артистів збирали у чайній чи в їдальні, й колгосп влаштовував їм частування. Набагато важливіше відчувати свою причетність до спільної справи, до культури, мистецтва.

Мати в мене гарно співала. Я було, лягаю спати, а вона пряде й співає. Прокидаюся – так само пряде й співає... Веселеньке рідко співала, переважно сумне. Їй було 27 років, як вона лишилася вдовою. Але в ті важкі часи люди були дружними. Разом зводили один одному хати, й ніхто не питав за оплату.

Зараз ми живемо значно краще в матеріальному плані, а от культурний рівень упав... Ми як вовки живемо! І добре, що в будинку культури відбуваються концерти: вони згуртовують людей. Спасибі за це нашим артистам!

Людмила Дем'янівна Бодня, жителька с. Красногорівка, вчителька-пенсіонерка:

– Культура – важлива частина життя кожної людини, і саме культура робить людину особистістю. Хтось має талант до співу, хтось малює, хтось любить читати вірші...

Скільки себе пам'ятаю, з дитинства, десь із 4-5 років, любила вивчати вірші. До цього часу пам'ятаю дитячі вірші, які читала, стоячи на табуретці, щоб видаватися вищою:

У школі, як заведено, співала в хоровому колективі, займалася танцями – нас навчала піонервожата. Навіть грамоти збереглися!

Навчаючись у пединституті, співала в хоровій капелі під орудою Григорія Семеновича Левченка. Потім цей хор став «Калиною», отримав звання народного...

У цьому колективі я пройшла велику школу хорового співу: Григорій Семенович вчив нас і культури співу, і вмінню відтворити зміст пісні емоціями, виразом обличчя. Та й учитель запам'ятався мені на все життя. До речі, ми спілкуємося донині.

Мій чоловік Володимир Олексійович Бодня, який теж співав у хоровій капелі, дізнавшись про історію народження Григорія Семеновича у голодному 1933-му році, написав поезію «Доля». Там є такі рядки:

У судний день, коли мільйонно мерла Україна,
Коли глумилися небачено над нами,
На світ з'явилася малесенька Людина,
Сповита придорожніми вітрами.
І нікому було на це дивиться,
Лиш вітер, трави і дорога, мов струна.
Матуся прийняла у себе Гриця.
«Синочку», – лиш промовила вона.

Готуючи нову книгу «Ода українському народному хору «Калина», яка побачила світ цього року, Григорій Семенович випадково знайшов той вірш, відшукав мене й зателефонував. І сам особисто привіз улітку книгу, в який вміщено цей вірш. Ця подія мене зворушила, я не була якимось особливим талантом у тому хорі, але нас поєднало поетичне слово.

Працюючи в школі, технікумі, завжди брала участь у художній самодіяльності. Це були хорові колективи без назви, якими свого часу керували і Григорій Кузьмич Серьожкін, і Олександр Сергійович Пушкін, і Микола Якович Заєць, і Катерина Степанівна Салімон...

Останній колектив, із яким я виступала – «Живі джерела». Одне слово, можу з упевненістю сказати: пісня веде мене по життю.

Зараз уже не співаю в хорі, але декламую вірші, гуморески на засіданнях ветеранської організації з нагоди свят. Сама пишу поезії, посвяти. І, звичайно, із задоволенням ходжу на концерти, які організовують самодіяльні артисти нашої громади. Користуючись нагодою, хочу подякувати всім білоцерківським артистам за чудові виступи, за те, що несуть культуру в маси.

У нашій сім'ї завжди цінували книгу. Ми з чоловіком багато книг купували, виписували. Чоловік видав три книги своїх поезій. Своїх онучат і правнучат теж нахиляю до поезії. Влітку вони гостюють у мене, ми разом вивчили напам'ять не одну поезію дідуся.

До речі, покійний чоловік був активним учасником художньої самодіяльності. У вірші «Після співу» він доволі критично оцінює виступ свого хору на районному огляді-конкурсі художньої самодіяльності у 1986-му році:

Гудів ансамбль якось натужно,
Хоча й музики нас вели
(З-за спини, правда, але дружно).
А ми ж... Ми просто щось ревли.
Спочатку щось не починалось,
Пустили півників штук два,
А потім... Потім розкачались,
Що аж ансамблів вийшло два:
Щось тенори ще дотягали,
А баритони вже давно
Той склад упевнено кінчали.
І все було... Ну не воно...
Пропав десь звук, і безголосо
Ми надривались, як в пісках.
Журі єхидно, та ще й косо
Дивились. Ну а по рядах
Відкрито майже реготали,
Як ми домучували марш.
Сирий він був, якийсь невдалий,
Не той, що треба. Ну не наш...
І тільки звук упав останній –
Наліво і за дідом всі.
«Ганьба! Ганьба!» Так одностайно
Судили ми себе усі.

Наталія Володимирівна Положишник, жителька с. Білоцерківка, мама двох дітей:

– Обоє моїх дітей відвідують колективи художньої самодіяльності при Білоцерківському СБК. Старша, Настя (їй 11 років) добре співає, вона учасниця вокального колективу, яким керує Валентина Вадимівна Моспан. Настіни виступи можна подивитися на Ютубі.

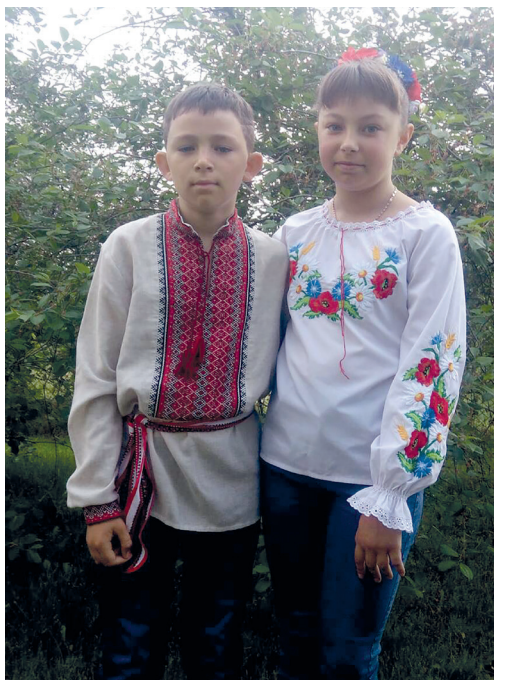

Крім того, донечка вже шість років відвідує дитячий танцювальний анасамбль «Юність». Декотрі її однокласниці, а також старші й молодші подружки теж танцюють у цьому колективі. А керує ним талановита, добра, але водночас справедлива Світлана Грищенко.

Син Вова (йому 9 років) не дуже любить співати, зате залюбки танцює. І теж у танцювальному ансамблі «Юність».

У складі колективу мої діти виступають на концертах із нагоди свят у Білоцерківці та в інших селах. Кілька разів на тиждень вони ходять на репетиції, напередодні концертів – частіше. Шкода, що зараз карантин і занять немає.

Дуже рада, що діти мають таке захоплення. Не знаю, чи в дорослому житті вони продовжать заняття музикою, танцями, та, без сумніву, це не мине для них безслідно. Вони розвивають свої музичні здібності, пластику, грацію, вчаться спілкуватися й дружити. Дуже вдячна Білоцерківській сільській раді за те, що наші діти мають можливість відвідувати творчі колективи, причому – безплатно.

Учителям сподобалися і тренінг, і тренерка

Четвертий рік учні початкових класів навчаються за програмою «Нова українська школа». Й усі чотири роки тренінги для вчителів молодших класів проводить учителька Подільського ЗЗСО І—ІІ ступенів Наталія Іванівна Шостак.

Захоплена своєю роботою, напрочуд творча, Наталія Іванівна не просто передає колегам знання та методики проведення занять по-новому, а й мимоволі заряджає їх енергією, оптимізмом, бажанням експериментувати, шукати нестандартні методи навчання.

Зараз Наталія Іванівна проводить тренінги для вчителів 4-х класів Білоцерківської, Великобагачанської та Гоголівської територіальних громад. До 18 листопада заплановано провести чотири тренінги. Два з них уже відбулися в Білоцерківці.

Так, під час першого тренінгу вчителі в групах опрацьовували тему «Реалізація діяльнісного підходу», заглиблювалися в аналіз процесу викладання і навчання молодших школярів, ділилися своїм педагогічним досвідом, а також перевтілювалися в учнів та виконували завдання.

Під час другого тренінгу (він відбувся 20 і 22 жовтня) вчителі докладно аналізували законодавчі акти у сфері початкової освіти, вивчали й обговорювали в групах формувальне та підсумкове оцінювання навчальних досягнень учнів, основні механізми функціонування і реалізації компетентнісної парадигми навчання, дитиноцентризм, цінність особистості.

— Навчальний тренінг не лише збагачує знаннями, це чудова нагода побувати в дружному колективі колег-однодумців, порівняти свій досвід з іншими, знайти спільні рішення, — вважає Н. І. Шостак.

А її «учні», учасники тренінгу із сусідніх громад, додають, що рівень організації заходу в Білоцерківці був на висоті. Так, учителі мали змогу відвідати Білоцерківський ЗЗСО І-ІІІ ступенів, оглянути нове освітнє середовище та сучасне обладнання в класах, де навчаються учні 1–4 класів. А ще гостей пригостили смачним обідом у шкільній їдальні, за що вони щиро вдячні організаторам. Насамкінець учителі провели ще й «урок» милування природою осені.

— Щиро дякуємо за допомогу в організації тренінгу Білоцерківському сільському голові Іванові Васильовичу Лещенку, начальнику відділу освіти Людмилі Володимирівні Якименко, спеціалісту І категорії відділу освіти Валентині Миколаївні Пицяк, директорці Білоцерківського ЗЗСО І-ІІІ ступенів Вікторії Василівні Городничій та всім причетним до роботи тренінгу, — підсумовує Н. І. Шостак.

Дарина СОЛОДКА.

Учасники тренінгу в Білоцерківці.

У харчоблоці Попівського ЗЗСО з'явилися нові мийки, витяжка й холодильник

У одному з серпневих номерів ми інформували про те, що влітку не вдалося відремонтувати харчоблок у Попівському ЗЗСО І—ІІ ступенів. А все тому, що ніхто не відгукнувся на оголошення відділу освіти, молоді та спорту про процедуру закупівлі послуг.

Тоді Білоцерківський сільський голова І. В. Лещенко пообіцяв, що харчоблок обов'язково відремонтують. Якщо навіть не вдасться провести повторну процедуру, залучатимуть працівників відділу благоустрою, небайдужих жителів села й виконають ремонт власними силами...

Відділу освіти все ж удалося провести повторну процедуру закупівлі послуг, за результатами якої перемогло ТОВ «Старлайт-буд» із смт. Велика Багачка. У жовтні, коли в навчальному закладі тривали канікули, професійні будівельники виконали ремонт приміщення: поштукатурили стіни, настелили нову підлогу, встановили нові мийки для посуду та витяжку над плитою. Обсяг робіт і нове обладнання оцінили в 158 тис. грн.

Крім того, відділ освіти придбав для закладу новий холодильник за 11200 грн.

Ремонтники поспішали, щоб укластися в строк – до початку навчання. Коли виникла загроза, що вони вчасно не впораються, до робіт долучилися й учителі-чоловіки на чолі з директором закладу П. Ф. Макойдою. Чоловіча половина педколективу копала канаву для прокладення каналізації.

Усе це вже позаду, й працівники харчоблоку Попівського ЗЗСО не без гордості демонструють відремонтоване приміщення, що аж сяє після ремонту, та нове обладнання. А школярі залюбки обідають. Коли кухарі задоволені, то й обіди смачніші.

Дарина СОЛОДКА.

Кухар Юлія Семука демонструє нові мийки для миття посуду.

Попівські школярі задоволені смачними обідами.

Катерина Скрипник: «Було все – і голод, і холод, і тяжка праця»

Жінка-господиня, жінка-трудівниця, жінка-берегиня… За допомогою яких тільки епітетів не формувався в нашій свідомості образ української жінки! За комуністичних часів символ радянської жінки-колгоспниці міцно закріпився у знаменитій скульптурі Віри Мухіної «Робітник і колгоспниця».

Не знали ми тоді, що той гендерний стереотип означав не звільнення жінки від тяжкої праці та від її сімейних обов'язків, а навпаки, закріпачення її в радянському винаході під назвою «колгосп». І життя Катерини Кирилівни Скрипник із Подолу – яскраве тому підтвердження.

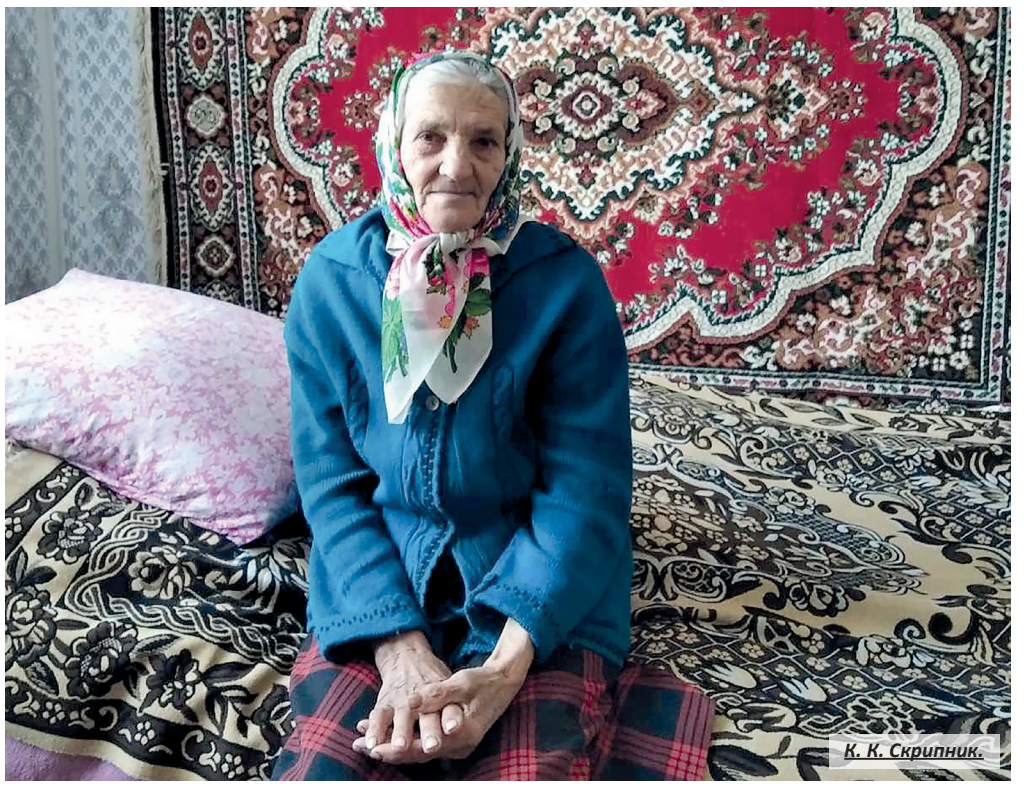

К. К. Скрипник.

...Катерина Кирилівна Трутень народилася в Огирівці 1936 року, за рік до появи знаменитої скульптури «Робітник і колгоспниця». В сім'ї Кирила Кириловича і Галини Юхимівни Трутнів було п'ятеро дітей: Віра, Катя, Галя, Надя і наймолодший Ваня, 1941 року народження.

– Як почалася війна, батька забрали на фронт, додому він уже не повернувся, – згадує Катерина Кирилівна. *– Пам'ятаю, як німець зайшов до нас у хату. Я стою коло плити, помагаю мамі готувати їсти. А він: «Яйка, масло, млєко»! А потім глянув на дітей, що на кроваті сиділи один коло одного, і каже: «Ой, матко, не надо! Пусть – дєткам. У мєня тоже дєтки єсть…»*

Запам'ятала маленька Катя й інший епізод, коли наступного дня той же німець попередив їх про смертельну небезпеку:

– Ніч. Усе кругом палає, чути постріли важкої артилерії. І раптом стукіт у двері. На порозі той самий німець ламаною російською кричить: «Бегітє в лєс! І скот гонітє в лес! Пусть оні пройдут, тогда заберьотє». Ми вигнали овець і корів до лісу, поприв'язували їх там і самі пересиділи, поки все не стихло… Так що серед німців і совісні були!

У школу Катя пішла із запізненням на два роки. Повоєнні часи запам'яталися дівчині постійним відчуттям голоду. Мати працювала на фермі біля овець, а по хліб ходила аж у Полтаву. Виходила рано-вранці, о четвертій годині, поверталася пізно, коли стемніє. І всі п'ятеро діточок не лягали спати, виглядали матір у вікно.

Років у 11 Катя навчилася шити й гарно вишивати. Її дядько (мамин брат) привіз із Донецька стару машинку «Зінгер», яка дуже виручала сім'ю. Щоб прогодувати дітей, мати підробляла тим, що обшивала сусідів. Рушники, піднадзорники, кутики до ікон, простирадла, сорочки – все це навчилася шити й маленька Катя, яка не відходила від матері й наслідувала її в усьому. Довгими зимовими вечорами, при тьмяному світлі каганця дівчина опановувала науку шиття і вишивання, яка їй дуже знадобилася пізніше, уже в заміжжі.

Цілину побачила на власні очі

Закінчила семирічку Катерина в Огирівці, побула трохи вдома, а 1954 року почалася славнозвісна цілинна епопея, проголошена Микитою Хрущовим. У село прийшла рознарядка: 10 чоловік треба направити в Казахстан на збирання врожаю. Потрапила в цей список і 18-річна Катерина Трутень.

– Серед нас були лише дві жіночки років 50, один чоловік середніх літ, решта – молоді хлопці й дівчата: Ніна Глушичева, Микола Катруша, Микола Бондар та інші.

Їхали довго, поїздом-товарняком. Із поїзда людей вивантажили на якійсь станції, далі добиралися автобусом. Привезли прямо в поле, там цілинників чекали щойно зведені бараки. Та відпочивати прибулим не дали: одразу повезли на роботу – вантажити намолочене зерно.

– Комбайни збирали пшеницю, а зерно зсипали прямо на розчищену площадку на полі. Наше завдання було вантажити те зерно у машини лопатами й насипати у великі лантухи.

Про якусь організацію робіт не йшлося: на цілині не встигли звести ні зерносховищ, ні ремонтної бази для техніки, ні потурбуватися про належний побут для працівників. Навіть дороги «забули» прокласти. Як наслідок, освоєння цілинних земель перетворилося в чергову кампанію: процвітали суцільні аврали, штурмівщина та плутанина. Зате по радіо безперервно крутили бадьору пісню:

«Вьётся дорога длинная,
Здравствуй, земля целинная!
Здравствуй, простор широкий,
Весну и молодость встречай свою!»

Справді, молодої й дешевої робочої сили було повно. Однак не бракувало й колишніх зеків. Їх було чимало в повоєнні роки, особливо після смерті Сталіна через оголошену амністію. Багато «кримінальних елементів» їхало на цілину, тож можна лише уявити, як «весело» почувалися серед них наші односельці. Щоб хтось не подумав утікати, зарплату видавали подекадно: тричі на місяць по 8-9 радянських рублів. Такого «жалування» вистачало на скромні обіди та сніданки у збудованій нашвидкуруч їдальні, але зекономити з них щось на квиток додому годі було й думати.

Утім, через три місяці врожай зернових був зібраний, і огирівські підкорювачі цілини повернулися додому. Окрім зароблених грошей селянам видали по 8 мішків зерна – нечуваний для тих часів подарунок!

Забирати зерно зі станції Сагайдак поїхала кіньми мати Катерини (вона працювала на конях). Та порадіти тому «подарунку» не встигли. Невдовзі на порозі їхньої хати з'явилася родичка тьотя Паша, яка працювала секретарем у сільраді, і заявила, що зерно обкладається податком. Що поробиш, заробленими грошима довелося поділитися з державою...

Робота в ланці чергувалася з роботою на фермі

1955 року Катерина зустріла свого судженого – Олександра Скрипника, хлопця із Раївки. Відгуляли весілля й одразу кіньми поїхали до свекрухи в Раївку. А вже наступного дня молоду жінку забрали в ланку – полоти буряки.

Що таке «ланка», сучасна молодь не знає. А тоді виснажлива ручна праця із сапкою в руках була звичним явищем у колгоспі. Мало не все життя Катерина Кирилівна працювала в буряковій ланці. Влітку не розгинаючись полола буряки, а взимку виконувала роботи на фермі, якою завідував її чоловік Олександр Антонович.

Тоді в усіх буряководів на вустах було прізвище Ольги Диптан – ланкової колгоспу імені Ілліча Васильківського району Київської області, Героя Соціалістичної праці, новаторки в буряківництві. Як і на знамениту трактористку Пашу Ангеліну, на Ольгу Диптан рівнялися, її ставили за приклад, викликали її ланку на соцзмагання. Ще б пак: працівниці Ольги Диптан перекрили рубіж п'ятисотенниць — щороку збирали по 635 і більше центнерів буряків із кожного гектара посіву.

– Працювати в ланці було дуже важко. Ширина твоєї ділянки – скільки сапка дістане вправо-вліво. А по довжині й кінця-краю не видно. Жінкам ходили допомагати і діти, й чоловіки (якщо мали можливість на кілька годин вибратися зі своєї роботи). Працювати починали рано-вранці, о 5-6 годині, залежно від сходу сонця. В обід була перерва на дві години, щоб ми могли збігати додому, здоїти корову та перекусити. А потім дотемна знову в полі. І так без вихідних і без зарплати. За трудодні.

Збирали буряки тією ж ланкою. Їхав трактор, підкопував їх, решту робіт жінки виконували вручну. Висмикували, чистили, обрізали гичку, зносили у кагати.

Взимку ланка змінювалася роботою на фермі. Катерина Кирилівна вивозила з поля зі скирт солому на санях, відкривала силос у 20-градусний мороз чи заметілі. Як вона витримувала такі випробування? Не кожен чоловік би зміг! А ще, бувало, копали буряки з-під першого снігу, з мерзлої землі, для цього жінкам навіть лопати спеціальні давали, які не гнуться. Це не робота була, а каторга! Пізно ввечері Катерина приходила додому, милася в шаплику й мертвою падала спати…

У кого вистачало рішучості, той правдами й неправдами намагався звільнитися з рабської колгоспної праці, виїхати з села. Навіть без паспорта, бо його селянам не видавали (наче вони були не люди). Саме так і вчинили троє сестер Катерини – вони вирвалися з міцних лещат колгоспу і виїхали в Донецьк.

Встигала і вдома, й на роботі

1956 року сім'я Скрипників поповнилася первістком Вітею, 1962 року народився Коля, ще через шість років – Валя. Маленька Валя, по суті, виросла біля мами на буряках. А як підросла, разом із братами допомагала батькам по господарству.

– Батьки весь час були на роботі, – доповнює розповідь Катерини Кирилівни її дочка Валентина. *– А ми, діти, самі господарювали вдома, бабуся (татова мама) була вже тоді слабенька. Годували птицю, пасли гуси, в череду ходили. Прибіжить мама в обід, зробить те, що ми не можемо, шматок хліба в рот укине – і бігом назад, на роботу.*

А робота була в Білашах, за 2-3 кілометри від Раївки. Там свого часу звели ферму, тримали корів, вирощували телят. Людей возили бортовою машиною, в кузові якої встановили дерев'яні лави. На вибоїнах підкидало так, що запросто можна було вилетіти з кузова. Та навіть і за такий «комфорт» селяни були вдячні, бо як запізнишся – водій не чекатиме, доведеться бігти 2,5 кілометри пішки.

1979 року померла свекруха Катерини Кирилівни, і вони з чоловіком купили хату в Білашах. Коля ходив у школу в Сагайдак, а Вітя вже працював у Миргороді. Найменша Валя до 5 класу ходила в школу в Байраці, там жила бабуся, мамина мати.

– Мене відвозили до бабусі на тиждень–два. Мама брала велосипед і везла мене через Огирівку на гору й далі до Байрака. Кілька тижнів я жила з бабусею, ходила в школу, а потім батьки приїжджали, провідували бабусю, забирали мене на вихідні додому. Так я провчилася там три роки – з п'ятого по сьомий клас.

1991 року Катерина Кирилівна вийшла на пенсію, але ще сім років працювала на фермі разом із чоловіком. Годувала телят, вивозила гній, доїла корів – робила все, що потрібно.

– Запам'яталося, як батьки щоосені їздили скуплятися в Полтаву. В сільському магазині нічого не було, крім хліба та дешевих цукерок-льодяників. Тож восени, як виглядять качок, батьки різали їх одразу штук десять і везли на базар у Полтаву. Звідти поверталися з різними смаколиками, солодощами. Для нас, дітей, це було справжнє свято!

Так розпорядилася доля, що всі діти Катерини Кирилівни вилетіли з батьківського гнізда, одружилися, повиходили заміж і «осіли» в Подолі. А з 2002 року вона залишилася в Білашах сама: чоловік помер. Мабуть, так би й жила там самотньо, бо міцно вкоренилася, якби не… цигани.

Втрати і надбання

Те, що з циганами потрібно бути обережними, знає кожен. Цигани – народ чаклунський і образливий, а їхня магія має потужну силу й велику енергетику. Це на собі відчула й Катерина Кирилівна.

– Якось під вечір хтось стукає мені в хату. Я відчиняю двері, переді мною дві цигани. «Що вам треба»? – питаю. *«Дайте води напитися». Поки я ходила за водою, повернулася, бачу: одна циганка мої продукти з холодильника складає собі в торбу. І м'ясо (я напередодні свиню зарізала), і ковбасу… Я кинулася до неї: «Що ти робиш?!», а друга циганка мене не пускає, заглядає мені в очі й починає говорити щось таке, від чого я заклякла, зробилася безсила, заворожена.*

Забравши харчі, непрохані гості пройшлися по хаті, повигрібали все цінне з шафи, склали собі в сумки й пішли. А господарка довго сиділа на стільці й не могла прийти до тями...

– Вони навідалися до мами й удруге, – розповідає Валентина. *– І забрали те, що не добрали за першим разом. Тоді я вже не витримала, приїхала й кажу: «Давайте, мамо, збирайтеся, будемо переїжджати до мене у Поділ».*

Так із 2005 року Катерина Кирилівна мешкає в Подолі. Живуть удвох із дочкою Валею, яка теж овдовіла.

Та не буває втрат без надбань. Найбільше багатство Катерини Кирилівни – це її онуки й правнуки. Правнуків у бабусі аж десятеро: п'ятеро дівчаток і п'ятеро хлопчиків. А онуків п'ятеро: четверо хлопців і одна дівчина. Пишні паростки лишило по собі подружжя Катерини Кирилівни Скрипник!

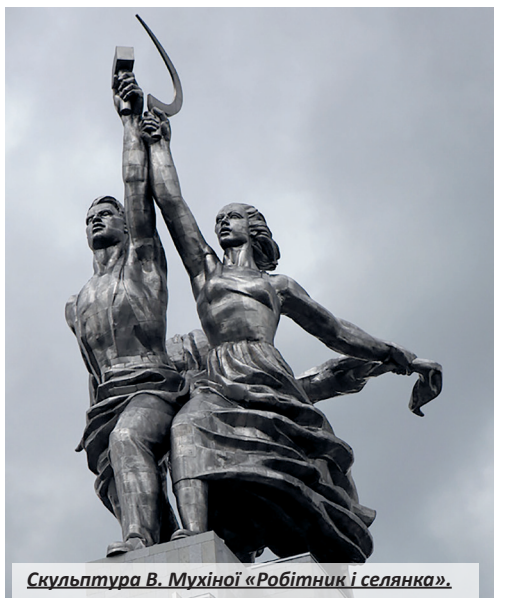

Скульптура В. Мухіної «Робітник і селянка».

– Ще чотири роки тому мама мені дуже помагала: і в огороді, й по хазяйству, і в хаті. Зараз слабенька стала, ноги не держать, падає, погано бачить. Але все одно ходить, птицю глядить, сама себе обслуговує, – свідчить Валентина Олександрівна.

…Літа на осінь повернули. А може, вже й на зиму. 8 листопада Катерина Скрипник відзначатиме свій 85-літній ювілей. Вона пройшла свій життєвий шлях чесно і гордо, як жінка, що тримає серп на скульптурі Віри Мухіної. Вона вистояла, не зламалася від випробувань, які підносила їй доля. Вона – жива історія радянської епохи – трагічної та героїчної водночас. З'їдеться до старенької на день народження її численна рідня, рідні зичитимуть їй міцного здоров'я, згадуватимуть минуле, дякуватимуть за її невтомну працю, материнську ласку, за лагідну вдачу… Хай їхні теплі слова повсякчас зігрівають Вашу душу, шановна Катерино Кирилівно, додають Вам сил і наснаги, а Господь дарує можливість ще не один рік милуватися чудовими осінніми барвами.

Сергій МИКОЛЕНКО.

Приєднуйтеся до радіодиктанту!

Ось уже 21-й рік поспіль 9 листопада, в День української писемності та мови, завжди в один час – о 10.00 ранку, в Україні відбувається Радіодиктант національної єдності. Ще 2000 року його започаткувала команда Українського радіо.

Попервах цей захід мав на меті популяризувати грамотність та загалом українську мову. Українці, які писали радіодиктант, згодом надсилали свої роботи на перевірку й чекали оголошення результатів.

Однак зараз захід став напрочуд масовим. По суті, це флешмоб, до якого долучаються учні й студенти на заняттях, відвідувачі бібліотек у читальних залах, цілі трудові колективи на робочих місцях. А скільки патріотично налаштованих українців пишуть диктант удома!

«Радіодиктант — це не перевірка знань. Це патріотичний захід, покликаний звернути увагу на українську мову. Тож увімкніть 9 листопада о 10 годині ранку Українське радіо, Радіо Культура чи телеканал UA: ПЕРШИЙ або його ютуб-канал, канали регіональних суспільних мовників, а також фейсбук-сторінки Суспільного мовлення. Приєднуйтеся до Радіодиктанту національної єдності», – закликають його організатори.

Найбільше щастя – жити на рідній землі

Колись село Кравченки було гомінком і багатолюдним. Його жителі становили значну частину працівників рокитянського колгоспу «Маяк»: лише рільничих ланок у селі було чотири! А ще в Кравченках функціонувала молочно-тваринницька ферма та інші підрозділи господарства.

Зараз про колишню міць колгоспу нагадує хіба що бетонний каркас приміщення ферми: охочі до дармового добра давно вже розібрали дах і стіни споруди, а от важкі бетонні клюшки виявилися нікому непотрібними.

Тут покинутих хат, оточених непрохідними хащами, значно більше, ніж поодиноких обжитих дворів, а колишній красень-клуб зіяє зіницями вибитих вікон. Автобусна зупинка – як пам'ятник епосі розвиненого соціалізму – стоїть міцно й непорушно, хоча стежина до неї давно заросла бур'янами: уже кілька десятків років як автобус із райцентру забув сюди дорогу. Не чути ні людського гомону, ні гавкання собак, ні голосистих півнів...

На сьогодні в Кравченках офіційно зареєстровано 90 осіб. Насправді ж людей мешкає усього лише кілька десятків. Це здебільшого літні люди, тож перспективи в села немає. На початку 2000-х років довелося закрити початкову школу. Попервах у порівняно новому приміщенні працював ФАП, однак невдовзі його теж не стало. Раз на тиждень у Кравченки приїжджає автолавка, яка розвозить попередньо зроблені за телефоном замовлення. Ото й увесь зв'язок із «цивілізованим світом»...

Подвір'я Филона Якимовича Хорішмана знаходимо без проблем: чоловік телефоном чітко розповів, як до нього дістатися. Його будинок – неподалік від центру Кравченків, але зараз, на спорожнілій вулиці, чоловік залишився як «останній із могікан».

Біля хвіртки радісно виляє хвостом грайливий чорний песик, на ганку ліниво мружиться вгодований чорний кіт.

– Я десь читав, що в господарстві обов'язково має бути чорний півень або чорний пес чи кіт, – посміхається господар, виходячи з хати. *– Півень у мене сірий, зате пес і кіт – чорні, як і годиться.*

Заходимо до будинку й мимоволі щулимося: температура «бадьора». Та 84-річний господар зовсім не мерзне – каже, що вже звик. Пояснює:

– Доводиться економити газ. Не знаю, чи призначать мені субсидію, а пенсія в мене невисока. Навесні, правда, добавили 18 грн. Зате ціни он як зросли! Транспортування газу подорожчало, та й Смілянський, поштовий начальник, підняв ціни за платежі: раніше квитанція на пошті коштувала 8 грн, а тепер – 10 грн. Я порахував: добавили 18 грн, а забрали – 35. Та в мене, принаймні, є земельний пай, а як виживають пенсіонери в місті – не уявляю...

Війна й досі згадується

Дитинство Филона Якимовича минуло не тут, а на сусідній вулиці Рокитянській. А народився він узагалі на хуторі Грині. Було це в листопаді 1936-го року.

– Мама розповідала, що народила мене в п'ятницю, 13-го числа, на гречаній соломі біля припічка, – говорить він. *– А через три роки всіх людей із хуторів стали примусово переселяти в Кравченки. Зганяли хуторян із насиджених місць, а житла не давали – вони мусили самотужки зводити його й обживатися. Нам пощастило: батьків старший брат почав будувати хату в Кравченках, а потім переселився в Багачку й залишив недобудову нам. У меншій половині вже була піч, більшу треба було доводити до ладу.*

Батько мріяв добудувати хату, однак не судилося: невдовзі почалася війна, чоловіка забрали на фронт. 1943 року після поранення він ненадовго приїжджав до рідних, а 1944-го загинув.

– Трапилося це при визволенні с. Ляшки Олександрівського району Кіровоградської області, вочевидь, при форсуванні Дніпра, – сумно зітхає чоловік. *– Мама залишилась удовою з шістьма дітьми на руках, усі ще малі: старша сестра Ольга народилася 1930-го року, найменша Даша – 1944-го.*

Ф. Я. Хорішман.

У пам'яті Филона Якимовича на все життя закарбувалися окремі епізоди воєнного дитинства. Ось німецькі солдати ловлять у дворі курей, а потім тицяють їх матері, щоб обскубла й приготувала їсти. А ось він, маленький хлопчик, спостерігає, як непрохані гості заганяють у двір машину. Авто трохи не вписалося й ударило в куток, водій здає назад і заїжджає знову. Потім виходить із кабіни й закидає машину гіллям – маскує.

– Чи наш це був двір, чи, може, сусідський – не скажу, не пам'ятаю. Не пригадую також, чи довго та машина там стояла... Загалом німці зайняли Кравченки тихо: зайшли вночі. Так само тихо, без бою залишили село. У Ярках жили материна старша сестра й бабуся, їхня мати. Нас, дітей, відправили до них. Дорогою на Романівку їхали вершники. Це була розвідка Червоної армії. Згодом удалині почався бій, та на другий день усе стихло.

Босоноге дитинство

Однак війна ще довго нагадувала про себе. Старший на два роки брат Микола пас вівці й знайшов гранати. Вирішив розібрати запали й видобути порох.

– Стукав, стукав, аж поки той запал не розірвався у нього в руках, – свідчить Ф. Я. Хорішман. *– Зараз, може, йому б і врятували руку, та тоді довелося ампутувати кисть. Було це в 43-му році під осінь. Він мав іти в школу, та розпочав навчання лише через рік. А я пішов у школу в 1945-му... Ходив на заняття босим, а потім від райвно дали мені ботинки. А згодом, у третьому класі, я пас овець і сам заробив собі на чобітки: господар чи купив, чи пошив їх – уже й не згадаю.*

Пригадує мій співрозмовник, як він із молодшим братом Мишком носили чоботи по черзі: Филон уранці йшов до школи в чоботях, а потім віддавав їх братові, який навчався в другу зміну. Якщо затримувався, брат ішов босим назустріч і вони перевзувалися на пів дорозі. Врізався в пам'ять чоловіка й голодний 1947-й рік:

– Старша сестра на той час уже жила окремо. У них була корова, й вони дали нам телицю. А ще в нас була кукурудза, тільки не жовта, а біла. Її товкли ногами в спеціальних жорнах, а потім мама пересівала потовчене зерно на борошно й крупу. Із борошна пекли коржі, а з крупи кашу варили. Коли навесні кукурудза закінчилася, мати молоко закип'ятить – ото й уся наша їжа. Корова нас урятувала...

Писар штабу

Тоді в Кравченках була семирічна школа. Филон закінчив її 1952 року й вступив на навчання до Красногорівського сільськогосподарського технікуму, де готували механізаторів і бухгалтерів.

Через чотири роки дипломованого механізатора направили працювати в Донецьку область у радгосп «Бахчевик».

– Там я працював недовго: лише два місяці, бо мене забрали в армію, – продовжує свою розповідь ветеран. *– Потрапив я в Середню Азію, в авіаційний штурмовий полк, що базувався в м. Сталінабад (згодом – Душанбе). Але до авіації я не мав жодного стосунку: служив у роті зв'язку. Через 9 місяців звільнився писар у штабі, й один із офіцерів, побачивши, що в мене гарний почерк, забрав мене писарем у загальний відділ. Тоді при штабі служило чимало писарів, адже всю документацію вели вручну.*

Служити чоловікові випало три роки: із 1957 по 1959 рік. За цей час він познайомився з місцевою дівчиною, росіянкою Валентиною. Її бабуся ще дівчиною приїхала в столицю Таджикистану з Оренбурзької області, тут народилася й виросла її мати, а потім і Валентина з сестрою.

Демобілізувавшись, Филон повернувся в Кравченки, влаштувався трактористом у бурякорадгосп «Пустовійтівський» у однойменному селі Глобинського району. Невідомо, як би склалося його подальше життя, якби в Кравченки не приїхала його солдатська любов – Валентина. Або якби дівчину гостинно зустріли його рідні.

Однак, як свідчить чоловік, мати й тітка не поладили з його нареченою, й невдовзі вона, ображена, кинула все та поїхала в Душанбе – попри те, що під серцем в неї вже билася дитина.

«Не шикували, але й не бідували»

Филон не знав цього, він будь-що хотів повернути кохану дівчину, врятувати свою любов. Відпрацювавши лише один сезон у радгоспі, розрахувався й поїхав слідом за Валею.

Коли слухаєш життєві історії людей, мимоволі дивуєшся і неймовірному збігу обставин, і хитросплетінням долі. Певно, в якомусь літературному творі чи художньому фільмі подібне виглядало б як вигадка, та в реальному житті таке теж трапляється.

– Так, вирішальну роль у моєму житті відіграло те, що я служив у авіаційному полку (нехай навіть і писарем), – погоджується Филон Якимович. *– У 1960 році полк розформували, й багато льотчиків-офіцерів улаштувалися на роботу в місцевий аеропорт.*

Валентина теж там працювала, і якось, чекаючи її після роботи, щоб піти разом у кіно, Филон зустрів свого колишнього командира-підполковника. Той упізнав демобілізованого солдата, став розпитувати про життя, роботу. Дізнавшись, що Филон ніде не працює, запропонував влаштуватися в аеропорт. «Але ж я не льотчик», – заперечив той. «Однак ти, пригадую, закінчив технікум, маєш технічну освіту. Знайдемо тобі роботу!»

Посада, на яку влаштувався Ф. Я. Хорішман, називалася «комплектувальник». Він мусив після польоту підбирати загублені запчастини від літаків. Як влучно охарактеризував обов'язки один із його напарників, «плоске тягнути, кругле котити».

Робота не вимагала жодних розумових здібностей – лише фізичну силу, й це неабияк засмучувало чоловіка.

– Я подумав: оце поки молодий, поки є сила, ще можна працювати. А як постарію? – ділиться спогадами мій співрозмовник. *– А тут через кілька днів приходить учителька з вечірньої школи набирати учнів на навчання, я розпитав її, що і як, і вирішив учитися.*

Після трьох років навчання у вечірній школі наш земляк вступив на заочне відділення Київського авіаційного інституту. На сесії їздив у Ташкентський навчально-консультаційний пункт, а диплом захищав 1972 року безпосередньо в Києві.

– У нас в аеропорту було три лабораторії: радіолокаційна, пристрійна та радіолабораторія. Я по черзі працював у всіх трьох, – розповідає він. *– Оскільки мав майже 13 років роботи в шкідливих умовах, на пенсію вийшов у 55 років.*

Чоловік згадує: коли вони з дружиною побралися, попервах мешкали в тещі. А та разом із іще однією дочкою жила... в кібітці.

– Це така хатка, приблизно як ота більша кімната, тільки стеля в ній дуже низька, навіть не розпрямишся в повен зріст. І стіни глиняні та тоненькі, – пояснює Ф. Я. Хорішман.

Згодом родина отримала трикімнатну, а потім і чотирикімнатну квартиру. За які заслуги? Бо Валентина народила чоловікові загалом п'ятьох дочок!

Попри це, дружина не сиділа вдома. З аеропорту вона розрахувалася й улаштувалася паспортисткою в гуртожиток будівельного тресту, розташований поряд із домом. По закінченні робочого дня підробляла ще й прибиральницею.

– Ми не шикували, але й не бідували. Принаймні, грошей ніколи не позичали, зарплатні нам цілком вистачало, – свідчить Филон Якимович.

Повернення на батьківщину

Близько половини населення в Душанбе було російськомовним. Здебільшого це були росіяни й українці, рідше – представники інших народів.

Розпад Радянського Союзу в 1991 році зруйнував звичний соціальний устрій у Таджикистані. Важке економічне становище в республіці, клановість у політиці, а особливо – релігійний світогляд таджиків зумовили появу ісламсько-демократичної опозиції. Подальші події призвели до громадянської війни.

Филон Якимович тоді саме вийшов на пенсію. Він вирішив їхати в Україну, підготувати все для приїзду дружини (вона мала вийти на пенсію через пів року) та молодших дітей.

Спочатку чоловік зупинився в Кравченках у сестри Даші, потім купив хату в с. Андрущине, куди й привіз молодших дочок. Дружині так і не судилося пожити в Україні: 1992-го року її не стало.

Через рік Ф. Я. Хорішман переселився в Кравченки. П'ять років (із 1992-го по 1997-й рік) він працював у колгоспі «Маяк», тож у результаті отримав земельний пай. Нині здає його в обробіток ПАФ «Агроінвест» і отримує зерно, крупи, олію тощо. Має 0,40 га городу, але обробляє лише третину – сили вже не ті. Самотужки чоловік висаджує часник, цибулю, прополює їх. Вирощувати картоплю й інші культури допомагають діти та онуки.

Филон Якимович із вдячністю згадує, як улітку приїжджав із Кременчука онук Вітя з родиною: покосив траву, допоміг виконати іншу нехитру роботу по господарству...

Двоє дочок Филона Якимовича живуть у Кременчуці, одна – в Бірках, двоє – в Росії, в Санкт-Петербурзі. Дідусь має сімох онуків і п'ятьох правнуків. Їхній приїзд у гості – справжнє свято для старенького.

Він радіє з того, що живе в Україні, та ще й у рідному селі. Це для когось Кравченки – забуте Богом село, для нього ж – рідна земля, батьківщина.

13 листопада Филону Якимовичу Хорішману виповнюється 85 років. Із цієї нагоди всі жителі громади зичать землякові міцного здоров'я, бадьорості, оптимізму та довгих років життя.

Зінаїда МАТЯШОВА.

Поради

Найкращий час називається «Сьогодні»

Марк Катон, римський сенатор, вивчив грецьку мову у 80 років.

Сократ тільки у 70 років навчився грати на багатьох музичних інструментах і встиг опанувати це мистецтво досконало.

Мікеланджело створив свої найвизначніші полотна у 80 років.

У такому ж віці Гете закінчив свого «Фауста».

Німецький історик Леопольд Ранке свою «Світову історію» закінчив у 91 рік.

Ісаак Ньютон ще в 85 років був зайнятий невтомною діяльністю.

Лев Толстой у 82 роки порався з косою на полі так, що за ним не встигали молоді косарі. Сивобородий автор «Війни і миру» в ці поважні літа катався на ковзанах, їздив на велосипеді, скакав на коні й присідав пістолетиком (на одній нозі) понад 40 разів!

Американський громадянин, композитор і диригент Ігор Стравінський творив до 88 років.

Поет Беранже працював до 77 років.

Лев Толстой – до 82; Віктор Гюго – до 83; академік Іван Павлов – до 87; давньогрецький драматург Софокл – до 90 років. Філософи Діоген і Демокріт, художники Тіціан і Мікеланджело проявляли творчу активність, перейшовши кордон вісімдесятиріччя; Бернард Шоу творив до 94 років...

До чого все це? Тільки до одного: немає такої хвороби «старість», а є тільки неправильні психологічні установки.

До речі, не так давно американські вчені спільно зі своїми європейськими колегами оприлюднили сенсаційне відкриття: виявляється, людський мозок розвивається не до 25–30 років, як вважалося раніше, а до 50 років. Більше того, якщо людина продовжує займатися активною розумовою діяльністю, то старіння мозку майже не відбувається!

«Не вірте всьому, що чуєте, – навіть якщо це лунає у вашій голові», – радить відомий психіатр Деніел Еймен. Усі найбільші бар'єри і перешкоди у нашому житті знаходяться всередині нас. Зламайте їх!

Наша душа, наші внутрішні сили не мають віку. Поки ми живі, у нас усе ще залишається шанс піднятися вище – взяти хоча б іще одну висоту на шляху нашого духовного сходження.

Не чекайте кращих часів – найкращий час може бути тільки один. Він називається «Сьогодні»...

За матеріалами Інтернет.

Дні народження відзначають члени нашої громади:

21 жовтня
РОКИТНА ТЕТЯНА ФЕДОРІВНА
(с. Говори) – 65 років;

5 листопада
БОЖЕНКО НАДІЯ МИХАЙЛІВНА
(с. Красногорівка) – 70 років;

6 листопада
ПИЛИПЕНКО ДМИТРО ІЛЛАРІОНОВИЧ
(с. Білоцерківка) – 85 років;
ПІЄНКО ГАННА МИКОЛАЇВНА
(с. Білоцерківка) – 65 років;
ДОНІНА ОЛЕНА МИКОЛАЇВНА
(с. Поділ) – 65 років;

7 листопада
ШИРОКОПОЯС ТЕТЯНА МИКОЛАЇВНА
(с. Поділ) – 70 років;

8 листопада
СКРИПНИК КАТЕРИНА КИРИЛІВНА
(с. Поділ) – 85 років;
ЛЕГКА ГАННА МИКОЛАЇВНА
(с. Білоцерківка) – 70 років;

11 листопада
АДАМЕНКО ГАННА МИКОЛАЇВНА
(с. Попове) – 70 років;
ГЕНЕРАЛОВ ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСІЙОВИЧ
(с. Рокита) – 70 років;

13 листопада
ХОРІШМАН ФИЛОН ЯКИМОВИЧ
(с. Кравченки) – 85 років;
ДЕШКО ЄВГЕНІЙ ПЕТРОВИЧ
(с. Балаклія) – 65 років;
ІЗАЙ МИХАЙЛО МИХАЙЛОВИЧ
(с. Рокита) – 60 років;

14 листопада
ЛЯКУН ГАННА ГРИГОРІВНА
(с. Говори) – 95 років;

15 листопада
ПАПКА СЕРГІЙ ПЕТРОВИЧ
(с. Бірки) – 60 років;
ЧЕГРИНЕЦЬ ГАЛИНА ВІТАЛІЇВНА
(с. Рокита) – 60 років;

16 листопада
МИХАЙЛЕЦЬ НАТАЛІЯ МИКОЛАЇВНА
(с. Рокита) – 60 років;

17 листопада
НИКІН МИХАЙЛО МИКОЛАЙОВИЧ
(с. Поділ) – 80 років

Виконком Білоцерківської сільської ради, рада ветеранів та члени громади вітають іменинників і бажають здоров'я, щастя, радості, добра, достатку та благополуччя. Хай ніколи не згасає іскра любові до життя, до ближніх, тепло сердець, енергія, сила духу та оптимізм.

Бажаєм вам квітів та мирного неба,
Грошей та здоров'я ще більше, ніж треба.
Хай доля вам щастя багато дає,
Зозуля сто років життя накує.

Хай справдяться мрії,
здійсняться дива,
Хай кругом від сміху іде голова,
Достатку – у будні,
в свята – подарунків,
Гарних подій, доброти, поцілунків!

Балаклія – мальовничий край, оповитий легендами

З давніх-давен люди складали та передавали з уст в уста казки, легенди та міфи. За допомогою наділених чарівними силами образів вони переповідали реальні історичні події й розповідали надумані, фантастичні історії. При цьому намагалися донести до майбутніх поколінь одвічні істини про неодмінне торжество справедливості й перемогу добра над злом, цінність наполегливої праці, щирих почуттів тощо.

Здавалося, в наші дні ми давно вже виросли з коротеньких штанців легенд і міфів, далеко просунулися в знаннях про світ, стали раціональними. То чому ж різноманітні фентезі надзвичайно популярні в сучасному світі? Чому нас і досі притягують та хвилюють старовинні легенди й міфи? Ми не віримо в них, однак все рівно захоплюємося мужніми героями, які готові на самопожертву заради свого народу, закоханими парами, які не мислять свого життя один без одного, фантастичними тваринами із суто людськими рисами характеру...

Нещодавно канал «1+1» оголосив конкурс «Дивомандри. Україна – легенд та міфів країна», в рамках якого треба було записати, надіслати та проілюструвати відомі міфи й легенди. Організатори конкурсу обіцяли відібрати найцікавіші й за їхніми мотивами створити мультфільми.

До участі в конкурсі долучилися учні Балакліївського ЗЗСО І—ІІ ступенів – члени туристсько-краєзнавчого гуртка «Джерела», який багато років діє на базі закладу.

– Балаклія – дуже мальовниче село з напрочуд багатою історією, – говорить незмінна керівниця гуртка, вчителька зарубіжної літератури Валентина Петрівна Лиходід. *– Буквально кожна місцина нашого краю оповита легендами. Тож ми нічого не придумували й не вимоктували з пальця, а надіслали те, що давно дослідили. Восьмикласники Софія Андрощук, Анжела Ятленко, Алла Назмєєва, Денис Гриценко, Богдан Фененко літературно виклали легенди, сфотографували місця, пов'язані з переказами. А колишня учасниця гуртка, нині вчителька мистецтва Білоцерківського ЗЗСО І—ІІІ ступенів Марина Парфенович створила ілюстрації.*

15 жовтня 2021 року організатори конкурсу підбили підсумки та оголосили результати. Стало відомо, що легенди, надіслані балаклііївськими школярами, не екранізують. Проте їх відібрали в числі найкращих та розмістили на інтерактивній мапі України. Приємно, що із 15 легенд, зібраних на Полтавщині, три – наші, з Балаклії.

Мальовничі куточки Балаклії.

Легенда про походження назви села Балаклії

Із мемуарів Володимира Івановича Красюка (1936-2002)

В козацькі часи на українські села часто нападали кримські татари. При нападі вони брали в полон ясир: чоловіків, жінок, дітей, худобу, майно. Одного разу татари захопили в полон сестру і брата: сестра була старшою, а брату не виповнилося й чотирьох років. Коли вони потрапили в Крим, кримський хан забрав дітей до себе в гарем. Доки вони росли, сестра доглядала братика. З дитячих і юнацьких років братик був завзятий, веселий і дуже балакучий, за що татари й прозвали його балакунчиком. Згодом із цього «балакунчика» вони виховали хороброго воїна, а, враховуючи його розум, чесність і силу, призначили ватажком над одним зі своїх військових загонів, Слово «балакунчик» залишилося за ним, але як прізвище.

Коли татари під його проводом нападали на українські села, то Балакунчик забороняв їм брати в якості ясиру жінок і дітей, хоча чоловіків, худобу і майно вони брали, як і раніше.

Одного разу татари дійшли й до села, яке стояло на високій кручі по лівому березі швидкоплинної річки Псьол. Це було село, з якого колись татари вивезли в заручниках Балакунчика і його сестру. Балакунчик теж упізнав своє село і заборонив татарам його грабувати. За цю гуманність Балакунчика селяни й назвали в його честь своє село Балаклією.

Легенда про Кулішівку

Переповів учитель історії Віктор Якович Андрощук

Давно те діялось. У ті лихі часи, коли спустошували наші землі навали татар, на десятиліття чи навіть на століття перетворюючи ці краї на безлюдне Дике Поле.

...З тривогою очікувало непрошених гостей і невелике поселення на крутому березі повноводної річки Псло. Примітна, зручна й захищена природними стихіями була ця місцина, тож із незапам'ятних часів облюбували її для проживання люди. Зі сходу – ліс, широка панорама луків, річка, що підперезує високі та круті схили правого берега, на якому й розташувалося поселення; з півдня та заходу – яри та яруги. Не будували в ті неспокійні часи люди житла над землею: прийдуть бусурмени і спалять хату або зрівняють її із землею; тож і ховалися у землянки, у таємні підземні ходи.

Наче сарана, зі сходу насувалося лихо: не жаліла орда ні жінки, ні старого, ні малого. Не чекали пощади й жителі поселення; не мали оборонних споруд, якоїсь відповідної зброї, а все ж готувалися до захисту від вражої навали.

І ось перепливли ненависні річку; немов звірі, видряпуються на крутий схил... Аж раптом на їхні голови з малих і великих казанів полилася гаряча, густа і в'язка жижа. Це була кипляча смола, змішана з річковим піском – «куліш», яким щедро «пригощали» ворогів. Він обшпарював, обпікав, прилипав до одягу, до тіл ворогів. Із несамовитою лайкою скочувалися вони з крутої гори прямо в річку, де багато з них і знайшли собі смерть...

Чи відстояли своє поселення відчайдушні та винахідливі жителі, а чи були поглумлені і поневолені, не донесла відомостей про те нам історія. Та з тих темних часів у пам'яті людей закарбувала назву поселення – Кулішівка, на честь незвичайної зброї від вражої сили.

Колись Кулішівкою називали один із кутків нашого села Балаклії.

Юні дослідники рідного краю.

Легенда про криницю Свинарка

Почута від Дмитра Андрійовича Пипка (1912-2011)

Коли це сталося: двісті-триста, а чи й більше років тому, про це історія не донесла нам свідчень. Та у пам'яті людській добре збереглася сама подія. Бо того дня проявився безцінний для всієї округи скарб, скарб, який із задоволенням використовують і досі. Пригода трішки комічна, та зовсім не смішно почалася вона у той день для громадського пастуха свиней.

Як зазвичай, погнав «череду» під балаклііївську Лису гору парубок (назвемо його Василем). Уранішнє сонечко лагідно світило, легесенький вітерець повівав, пташки переливами співали, свині мирно розбрелися на пагорбі й під ним. Дивився за ними пастух, дивився, а потім не зчувся, коли заснув.

Прокинувся, став збирати свиней, але однієї не дорахувався. Вже оббігав кілька разів з гори до низу, обнишпорив усі кущі, аж захрип від «паць-паць-паць». Уже подумки малював собі картини кари за недогляд, а що вечоріло, то невесело погнав підопічних додому. Аж раптом почув дзвінкий поклик свого вірного Сірка, який аж надривався кликати господаря. Що ж там сталося?

Василь «коржиком» миттєво скотився під саму підошву гори й побачив далеченько зліва, через зарості лози і очерету, як пес несамовито гавкаючи, вказував на щось чорне і огрядне, що ворушилося там. Підбіг хлопець і побачив... Ні, не страховисько, а розімлілу від задоволення свою загублену свиню, яка рохкала й була вимазана в багнюці, як марюка.

Мабуть, коли пастух заснув, свиня відбилася від гурту, шукаючи попити. Відчувши близький підхід вологи, працювала цілий день, розрила підземне джерело, звільнила його на поверхню. І тепер ніжилася в купелі з багнюки, не бажаючи повертатися додому.

Щасливий Василь втамував свою спрагу і переляк джерельною водицею, що ключем вибивалася з-під гори, і поспіхом погнав заблукалу до решти...

Люди розкуштували згодом, що вода з цього джерела була надзвичайно смачною, і стали користуватися життєдайною вологою. А на честь першовідкривачки назвали джерело «Свинаркою». Обладнали криничку.

Вже в наші часи помістили джерело у кам'яний зруб, збудували місточок, «шоб гарно ходити», посадили калину. А природа обрамила Свинарку очеретатами, осокою та вербами.

Далеко за межі Балаклії йде відгомін про цілющу воду, тож і приїздять сюди люди з навколишніх сіл із бідонами і баклажками, набирають смачну воду, відпочивають під горою. Та не всі знають, кому ж насправді треба дякувати.

Громадсько-політична газета "Наша громада – єдина родина". Свідоцтво про реєстрацію серія ПЛ № 1205-462Р від 19.12.2017 р.
Засновник – ПП "Білоцерківська агропромислова група". вул. Лесі Українки, 28, с. Білоцерківка Миргородського району. Віддруковано у друкарні "ПКЛ" вул. Чехова,12-а, м. Вінниця. Тел. (0432) 55-63-97.
Розповсюджується безплатно. Тираж 2400 прим. Замовлення № 2121422. Матеріали в газету надсилайте на електронну адресу: gazeta@biagr.net.ua Тел. редакції: (050)216-00-69, (098)709-89-01.